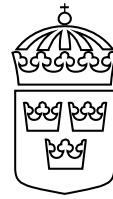

Regeringens proposition

2016/17:133

Kompletteringar av den tillfälliga lagen för
uppehållstillstånd rörande studier på
gymnasienivå

Prop.
2016/17:133

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 2 mars 2017

Stefan Löfven

Morgan Johansson
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag som syftar till att uppmuntra nyanlända ungdomar att studera på gymnasial nivå. Regeringen föreslår att

- den som påbörjat utbildning på gymnasial nivå och som ska beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att beviljas uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) eller på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet enligt utlänningslagen ska kunna få ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid
- om grunden för tillståndet har upphört ska utlänningen kunna få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för att ha möjlighet att fortsätta sina studier
- den som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska kunna få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå
- det ska vara möjligt för den som har fått ett längre eller ett beviljat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå att få ett permanent uppehållstillstånd på grund av egen försörjning även under en tid efter den tillfälliga lagens giltighetstid.

I propositionen föreslås också vissa övriga ändringar i den tillfälliga lagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige	5
2.2	Förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå	17
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå	21
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå	22
2.5	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	23
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	28
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	29
3	Ärendet och dess beredning	30
4	Upphållstillstånd för studier	31
5	Längre uppehållstillstånd	34
5.1	Längre uppehållstillstånd för den vars tillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen	34
5.2	Längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015	42
5.3	Längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn som ansökt om uppehållstillstånd efter den 24 november 2015	44
6	Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå	46
6.1	Ett tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen	46
6.1.1	Studier på introduktionsprogram	46
6.1.2	Studier på nationella program eller motsvarande	48
6.2	Ensamkommande barn vars ansökan har registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015 och som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet	50
6.3	Ensamkommande barn vars ursprungliga ansökan har registrerats senast den 24 november 2015 och som hunnit bli vuxna när en ny ansökan om uppehållstillstånd prövas	52

6.4	Ensamkommande barn vars ansökan har registrerats hos Migrationsverket efter den 24 november 2015	53
6.4.1	Studier på introduktionsprogram	53
6.4.2	Studier på nationella program eller motsvarande.....	55
7	Uppehållstillstånd för fortsatta studier	56
7.1	Studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande	56
7.2	Studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan	57
8	Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning	58
9	När ska ansökan vara gjord?	60
10	Återkalla och ompröva giltighetstiden för uppehållstillstånd.....	60
11	En ny lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.....	63
12	Följändringar i etableringslagen.....	64
13	Ytterligare ändringar i den tillfälliga lagen	67
13.1	När kan uppehållstillstånd vägras?	67
13.2	Tidsbegränsat uppehållstillstånd för flyktingar	68
13.3	Undantag från försörjningskravet om sökanden är ett barn.....	69
13.4	Överklagande av beslut	70
14	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	70
15	Kostnader och andra konsekvenser	73
16	Författningskommentar	80
16.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	80
16.2	Förslaget till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.....	94
16.3	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	100
16.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	104
16.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	104
Bilaga 1	Sammanfattning av utkast till lagrådsremiss	105
Bilaga 2	Lagförslagen i utkast till lagrådsremiss	106
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	133
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	134
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	159
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 mars 2017	164

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,

2. lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

3. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

4. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,

5. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

6. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,

7. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

dels att 5–8, 10, 12, 15, 17, 18 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tolv nya paragrafer, 16 a–16 h, 17 a och 20–22 §§ och närmast före 16 a, 16 c, 16 f, 16 h och 20–22 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas två nya punkter, 6 och 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska, i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas *en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år* ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i tretton månader.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd

Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av*

beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

16 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något* annat följer av 17 eller 18 §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

6 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 *eller 16 a §*, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 *eller 16 a §*.

7 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett

beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Om den som utlänningsansökan har fått sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som återoppar anknytning till en flykting.

8 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det återoppar anknytning till.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det återoppar anknytning till.

10 §

Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningsansökan återoppar anknytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller inte heller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet återoppar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlänningsansökan återoppar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningsansökan återoppar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller
3. utlänningsansökan och den person som utlänningsansökan återoppar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

12 §

Ett uppehållstillstånd som

Ett uppehållstillstånd som

Prop. 2016/17:133 beviljas enligt 5 kap. 6 § utlän-
ningslagen (2005:716) ska vara
tidsbegränsat och gälla i tretton
månader. Om ett nytt
uppehållstillstånd beviljas ska, *om
inte annat följer av 17 eller 18 §*,
även det nya tillståndet vara
tidsbegränsat och gälla i två år.

beviljas enligt 5 kap. 6 § utlän-
ningslagen (2005:716) ska vara
tidsbegränsat och gälla i tretton
månader, *om inte något annat
följer av 16 a eller 18 §*. Om ett
nytt uppehållstillstånd beviljas ska
även det nya tillståndet vara
tidsbegränsat och gälla i två år, *om
inte något annat följer av 16 a, 17
eller 18 §*.

15 §

Ett uppehållstillstånd som be-
viljas en utlänning enligt 12 kap.
18 § första stycket utlänningslagen
(2005:716) ska vara tidsbegränsat
och gälla i tretton månader. Om ett
nytt uppehållstillstånd beviljas ska,
*om inte annat följer av 17 eller
18 §*, även det nya tillståndet vara
tidsbegränsat och gälla i tretton
månader.

Ett uppehållstillstånd som be-
viljas en utlänning enligt 12 kap.
18 § första stycket utlänningslagen
(2005:716) ska vara tidsbegränsat
och gälla i tretton månader, *om
inte något annat följer av 16 a
eller 18 §*. Om ett nytt
uppehållstillstånd beviljas ska
även det nya tillståndet vara
tidsbegränsat och gälla i tretton
månader, *om inte något annat
följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

Längre uppehållstillstånd för studier

16 a §

*Giltighetstiden för ett uppehålls-
tillstånd som beviljas en utlänning
enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller
12 kap. 18 § första stycket
utlänningslagen (2005:716) ska
bestämmas i enlighet med tredje
stycket om det leder till en längre
giltighetstid än vad som följer av
5, 12 eller 15 § och utlänningen*

*1. har fyllt 17 men inte 25 år,
2. studerar på ett nationellt
program i gymnasieskolan eller i
gymnasiesärskolan eller på heltid
på en annan motsvarande
utbildning, och*

*3. inte tidigare har fullföljt en
sådan utbildning eller en utländsk
motsvarande utbildning.*

*Giltighetstiden ska också
bestämmas i enlighet med tredje
stycket för ett uppehållstillstånd
som beviljas ett ensamkommande*

barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år, och
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utläningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utläningen studerar på deltid.

16 b §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om

1. barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
2. barnet har fyllt 17 år, och
3. barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

16 c §

En utlännings som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i

gymnasieskolan, och

3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 d §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får

16 e §

En utlämning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlämningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlämningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlämningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlämningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlämningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Uppehållstillstånd för fortsatta studier

16 f §

En utlämning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har

beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

- 1. inte har fyllt 25 år, och*
- 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.*

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd efter fullföljd utbildning

16 h §

En utlänning som har haft ett

uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

17 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska när tiden för det *tidsbegränsade* tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Prop. 2016/17:133 Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

17 a §

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 16 a–17 §§ om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller

2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

18 §

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12, 15, eller 16 a § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

19 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 § eller ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, *som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.*

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

20 §

En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har

tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b §, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

21 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

22 §

Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 §

6. Trots punkt 2 ska 16 b, 16 e, 17, 17 a och 19–22 §§ tillämpas i ärenden där ett barns ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

7. Trots punkt 5 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt någon av 16 c–17 a §§ eller 21 § denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

2.2 Förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Prop. 2016/17:133

Häri genom föreskrivs följande.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. aktivt har deltagit i utbildningen.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola,

Prop. 2016/17:133 enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 § En utlännning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

4 § En utlännning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

Permanent uppehållstillstånd

5 § En arbetsgivare som anställer en utlännning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlännning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlännning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlännning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida

inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

6 § Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 1–5 §§ om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

7 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 1–4 §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

8 § En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

9 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots

Prop. 2016/17:133 påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

10 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

4. Trots punkt 2 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt denna lag.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Prop. 2016/17:133

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 december 2021.

Prop. 2016/17:133 2.4 Förslag till lag om ändring i lagen om
uppehållstillstånd för studerande på gymnasial
nivå

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 juli 2022.

2.5 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Prop. 2016/17:133

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) att 5 kap. 3 a, 8, 11, 16, 17 a och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 a §¹

Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlänningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 *eller 16 a* § den lagen.

¹ Senaste lydelse 2016:753.

8 §²

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller

2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

11 §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

16 §³

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstill-

² Senaste lydelse 2016:753.

³ Senaste lydelse 2016:753.

stånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut. Prop. 2016/17:133

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

17 a §⁴

Upphållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlänningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016– Under perioden 20 juli 2016–

⁴ Senaste lydelse 2016:753.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlännningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

18 §⁵

En utlännning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlännningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlännning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlännningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlännning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlännningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlännningen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlännningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlännningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft.

⁵ Senaste lydelse 2016:753.

En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utläningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

<p><i>I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.</i></p>	<p><i>I 7 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.</i></p>
---	--

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁶

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, *eller*
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*
4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

⁶ Senaste lydelse 2012:1000.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2016/17:133

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:000

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

5. 1, 2 eller 4 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Flyktingsituationen under 2015 har inneburit och innebär fortfarande påfrestningar för Migrationsverket, andra berörda myndigheter och Sveriges kommuner. De åtgärder som regeringen har vidtagit, däribland tillfälliga id- och gränskontroller och den nya tillfälliga asyltagstiftningen, har tillsammans med politiska förändringar i andra länder och inom EU gjort att färre personer nu söker asyl i Sverige. Regeringen fortsätter att arbeta för att etableringen ska förbättras och kapaciteten i mottagandet stärkas där det behövs. Lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att beviljas uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) trädde i kraft den 20 juli 2016 och ska gälla i högst tre år. När lagen gäller i två år kommer regeringen att bedöma behovet av att lagen gäller även under det sista året. Lagen innebär att det svenska regelverket om möjlighet att beviljas uppehållstillstånd i Sverige tillfälligt anpassas till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner.

Den tillfälliga lagen innehåller bl.a. bestämmelser om att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlänning som vid förlängningsprövningen av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet. För den som är under 25 år gäller detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande.

Det är ur integrationssynpunkt av stort värde att unga nyanlända genomgår utbildning på gymnasial nivå. Såväl för den enskildes möjlighet att få ett arbete som för den svenska arbetsmarknaden, där behovet av gymnasiekompetent arbetskraft är stor, t.ex. inom äldreomsorgen och byggbranschen, är det positivt om ungdomar fullföljer sin utbildning. I förarbetena till den tillfälliga lagen aviseras att regeringen i syfte att uppmuntra till utbildning på gymnasial nivå ska återkomma med ett förslag som innebär att längre uppehållstillstånd kan beviljas ungdomar som studerar på gymnasial nivå och sköter sina studier.

Inom Justitiedepartementet har därför ett utkast till lagrådsremiss utarbetats. Utkastet har remissbehandlats och ett remissmöte hölls den 8 december 2016. En sammanfattning av utkastets innehåll finns i *bilaga 1* och utkastets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3* och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju2016/08546/L7).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 2 februari 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Bestämmelserna har utformats med beaktande av Lagrådets synpunkter.

Lagrådets allmänna synpunkter på förslaget och dess konsekvenser behandlas i avsnitt 4. Lagrådets synpunkt att frågan om vandelsprövning bör övervägas även för uppehållstillstånd som rör studier behandlas i avsnitt 13.1. Lagrådets synpunkt på utformningen av ikraftträdande- och

övergångsbestämmelserna till den kommande lagen om studerande på gymnasial nivå behandlas och bemöts i avsnitt 14. I förhållande till lagrådsremissen har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

4 Uppehållstillstånd för studier

Regeringens bedömning: En utlänning som studerar i gymnasieskolan eller motsvarande bör i vissa fall ha möjlighet att få ett längre uppehållstillstånd än vad han eller hon annars skulle ha fått. Det bör gälla såväl vid den första prövningen av utlänningens asylansökan som vid ansökan om förlängning av tillståndet. Vidare bör han eller hon i vissa fall ha möjlighet att få ett uppehållstillstånd där grunden för tillståndet är studier på gymnasial nivå.

En utlänning som har haft ett längre uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på grund av studier bör också få en möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden efter avslutade studier.

Utkastets bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Justitiekanslern, Förvaltningsrätten i Luleå, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Företagarna, Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, Lärarförbundet, Sveriges advokatsamfund, Flyktinggruppernas Riksråd (FARR), UNICEF Sverige, och Folkbildningsrådet* tillstyrker, välkomnar, är positiva till eller har inte några synpunkter på bedömningen. Många remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Stockholm, Barnombudsmannen, Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, Statens skolverk och Centrala studiestödsnämnden (CSN)*, lämnar synpunkter på förslaget utformning i dess helhet, framför allt att det är komplicerat. Många remissinstanser anför även att det kan leda till tillämpningssvårigheter och bl.a. *Migrationsverket* anför att det skulle kunna påverka rättssäkerheten. Många av remissinstanserna, bl.a. *Barnombudsmannen* och *Sveriges advokatsamfund*, pekar också på vikten av information till enskilda och andra berörda aktörer såsom t.ex. skolorna. *Förvaltningsrätten i Malmö* samt *Göteborgs och Kungsbacka kommuner* avstyrker att de föreslagna reglerna införs. Även *Kammarrätten i Stockholm* avstyrker förslaget och anser att det har så stora brister att det inte bör genomföras.

Vissa remissinstanser, bl.a. *Arbetsgivarverket* och *UNICEF Sverige*, anför att det bör övervägas om inte högre studier bör omfattas och andra remissinstanser, bl.a. *Arbetsförmedlingen* och *FARR*, anför att det bör övervägas om inte studier på grundskolenivå bör omfattas. *Migrationsverket* saknar en analys av möjligheterna att kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd utifrån arbetsmarknadsaspekter. *Barnombudsmannen* föreslår att det ska anses ingå i Migrationsverkets utredningsskyldighet att ta reda på om en asylsökande studerar eller

Prop. 2016/17:133 önskar studera på gymnasial nivå. *Kammarrätten i Stockholm* och *Migrationsverket* anför att förslaget kan medföra att ett ökat antal ensamkommande barn söker sig till Sverige.

Skälen för regeringens bedömning: Huvudregeln enligt den tillfälliga lagen är att de som beviljas uppehållstillstånd i Sverige beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd. Den som kan försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd när det tidsbegränsade tillståndet löper ut. För den som är under 25 år krävs att han eller hon har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas enligt bestämmelsen. Detta för att motverka att ungdomar börjar arbeta i stället för att gå i skolan. Det är ur integrationssynpunkt av stort värde att unga nyanlända genomgår utbildning på gymnasial nivå. En fullföljd gymnasieutbildning är i många fall en förutsättning för nyanländas etablering i samhället. Det finns alltså starka skäl att uppmuntra till sådan utbildning. En alternativt skyddsbehövande beviljas enligt den tillfälliga lagen ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tretton månader. Att inte veta om uppehållstillståndet kommer att förlängas och därmed inte veta om påbörjade studier kommer att kunna avslutas kan få till följd att den nyanlända avstår från att påbörja studier. En utlänning som studerar i gymnasieskolan eller motsvarande bör därför ha möjlighet att få ett längre uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på grund av studier i vissa fall. I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att det är rimligt att den som har fullföljt en utbildning på gymnasial nivå får en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden. En utlänning som har haft ett längre uppehållstillstånd eller ett uppehållstillstånd på grund av studier och som har fullföljt utbildningen bör därför också få uppehållstillstånd som ger honom eller henne en sådan möjlighet.

I den tillfälliga lagen har särskild hänsyn tagits till barn genom bl.a. en övergångsbestämmelse som innebär att barn och barnfamiljer som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015 inte omfattas av lagens bestämmelser. Kort innan den tillfälliga lagen trädde i kraft kom Migrationsverket med ett rättsligt ställningstagande som innebär att förutsättningarna ändrats för vissa ensamkommande barn som tidigare beviljades permanent uppehållstillstånd. Till exempel ska barn som snart fyller 18 år i vissa fall inte längre beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Regeringens utgångspunkt för den tillfälliga lagen var bl.a. att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som kommit till Sverige innan aviseringen av lagändringarna. Det bör i linje med detta säkerställas att de barn som berörs av Migrationsverkets rättsliga ställningstagande inte hamnar i ett sämre läge än de barn och ungdomar som omfattas av förslaget om uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Att lagförslaget träder i kraft så snart som möjligt är angeläget för att berörda barn och ungdomar som studerar i gymnasieskolan ska få en möjlighet att i lugn och ro koncentrera sig på sina studier. I vissa delar avser förslaget dessutom ungdomar som riskerar av- eller utvisning enligt gällande regelverk vilket medför behov av en snabb lagändring.

Till skillnad från bl.a. *Arbetsgivarverket*, *UNICEF Sverige*, *Arbetsförmedlingen* och *FARR* anser regeringen inte att högre studier respektive studier på grundskolenivå bör omfattas av det aktuella regelverket. Den föreslagna ordningen innebär en avvägning mellan

huvudsyftet med den tillfälliga lagen, dvs. att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater, och intresset av att skapa ett incitament för de barn och ungdomar som trots det kommer till Sverige att fullfölja en gymnasieutbildning. Att i detta förslag eller genom andra lagändringar inkludera t.ex. universitetsstudier skulle innebära ett alltför stort avsteg från huvudsyftet med den tillfälliga lagen. Som Arbetsförmedlingen konstaterar sker jobbtillväxten i dag inom de yrken som kräver lägst gymnasiekompetens. Det är därför viktigt med åtgärder som syftar till att uppmuntra studier på gymnasial nivå. Vidare bedöms de föreslagna åtgärderna leda till ökade möjligheter för de berörda att etablera sig på arbetsmarknaden.

Alla nyanlända ungdomar kommer inte att gå i gymnasieskolan vid den första prövningen av asylansökan. För att även de som har påbörjat studier på gymnasial nivå först efter att uppehållstillstånd beviljats ska kunna känna sig säkra på att hinna slutföra sina studier bör det finnas en möjlighet att beviljas ett längre uppehållstillstånd även vid prövningen av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas. Rätten till ett längre uppehållstillstånd för den som studerar i gymnasieskolan bör alltså finnas både vid den första prövningen av utlänningsansökan och vid ansökan om förlängning av tillståndet.

Många av remissinstanserna framför att förslaget är komplicerat och kan leda till tillämpningssvårigheter och bl.a. *Migrationsverket* anför att det skulle kunna påverka rättssäkerheten. Flera remissinstanser, bl.a. *Barnombudsmannen* och *Sveriges advokatsamfund*, pekar på vikten av information till de berörda. Regeringen instämmer att det är viktigt att de berörda får tillräcklig information och hjälp så att de kan tillvarata sina rättigheter. Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde och information om nya lagförslag finns i regel på Migrationsverkets webbplats. Dessutom har gode män och offentliga biträden ett ansvar för att informera barn om de möjligheter som finns. Regeringen vill även erinra om att en rad åtgärder har vidtagits för att informera barn om deras rättigheter, Barnombudsmannen har t.ex. fått i uppdrag att utveckla en portal med information om barnets rättigheter för att underlätta skolans undervisning om barnets rättigheter. Dessa informationsåtgärder bedöms tillräckliga.

Barnombudsmannen föreslår att det ska anses ingå i Migrationsverkets utredningsskyldighet att ta reda på om en asylsökande studerar eller önskar studera på gymnasial nivå. I förarbetena till utlänningslagen understryker regeringen att det är av stor vikt för den enskilde att Migrationsverket får möjlighet att göra prövningen på ett så komplett beslutsunderlag som möjligt och att en förutsättning för att Migrationsverket ska kunna göra en fullständig prövning är att alla relevanta omständigheter i ärendet liksom alla dokument eller annat som åberopas läggs fram när prövningen sker i första instans (prop. 2004/05:170 s. 153 f.). Sökanden ska presentera sina yrkanden och de grunder han eller hon vill åberopa samt åberopade bevis. Samtidigt har Migrationsverket ett utredningsansvar som innebär att myndigheten ska se till att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. Här har sökanden och Migrationsverket alltså ett delat ansvar. Det finns dock ett utvidgat utredningsansvar för Migrationsverket i ärenden där ett starkt skyddsintresse föreligger. En ansökan om asyl är ett ärende där det kan

Prop. 2016/17:133 finns ett skyddsbehov och myndigheten har därför ett större utredningsansvar i ett ärende som rör en ansökan om asyl än i många andra ansökningsärenden. Migrationsverkets utredningsansvar bör därför vara tillräckligt omfattande även för nu aktuella frågeställningar.

Förslaget består av i huvudsak fyra delar. Den första delen innehåller bestämmelser om längre uppehållstillstånd för den som får stanna i Sverige på grund av t.ex. skyddsbehov och inte på grund av studierna som sådana. Den andra delen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd för studier där studierna i regel utgör den enda grunden för varför den sökande får uppehållstillstånd i Sverige. Den tredje delen innehåller bestämmelser om fortsatt uppehållstillstånd för den som inte har fullföljt sin utbildning under tiden för det första tillståndet. Den sista delen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd under en tid för att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen anser inte att förslaget är så komplicerat att det riskerar att leda till sådana tillämpningssvårigheter att det kan påverka rättssäkerheten. *Lagrådet* befarar att förslaget innebär att en kaotisk situation kommer att uppstå hos Migrationsverket med bl.a. långa handläggningstider. Som en följd av att tidsbegränsade uppehållstillstånd beviljas i större utsträckning än tidigare ökar antalet ärenden om förlängning av uppehållstillstånd, vilket också påverkar handläggningstiderna. Förslaget innebär dock en möjlighet till längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt enligt den tillfälliga lagen. Det innebär i sin tur färre omprövningstillfällen vilket påverkar handläggningstiderna i positiv riktning. Migrationsverket arbetar ned balanserna efter inströmningen av ärenden under 2015 och enligt Migrationsverkets senaste prognos kommer handläggningstiderna för nyinkomna ärenden från det andra halvåret 2017 och framåt att bli betydligt kortare än vad de är i dag. *Kammarrätten i Stockholm* och *Migrationsverket* bedömer att förslaget kan medföra att fler ensamkommande barn söker sig till Sverige. Det är viktigt att ge en god trygghet för de barn och ungdomar som befinner sig i landet och studerar. Regeringen följer dock utvecklingen noga.

5 Längre uppehållstillstånd

5.1 Längre uppehållstillstånd för den vars tillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen

Regeringens förslag: Den som beviljas ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder, och vars uppehållstillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen, ska kunna få ett längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt enligt den tillfälliga lagen, om han eller hon har fyllt 17 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning

och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Om det finns särskilda skäl ska en längre giltighetstid kunna beslutas även om sökanden inte studerar på heltid.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser är positiva till förslaget om att ett längre uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Många remissinstanser lämnar dock synpunkter på förslagets utformning.

Vissa remissinstanser, bl.a. *UNICEF Sverige*, förordar att barn och barnfamiljer åter beviljas permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Många remissinstanser anser att den nedre åldergränsen är problematisk, framför allt ur ett likabehandlingsperspektiv. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* efterlyser en redogörelse för vilka skäl som ligger bakom den nedre åldergränsen. *Barnombudsmannen* avstyrker förslaget i den del som avser de nedre åldergränserna. *Barnombudsmannen* och *Rädda Barnen* menar att förslaget är diskriminerande mot barn som är mellan 16 och 17 år och *Förvaltningsrätten i Malmö* menar att det inte är förenligt med ett barnperspektiv att utesluta barn som är yngre än 17 år. Även *Förvaltningsrätten i Göteborg* är kritisk till den nedre åldergränsen och saknar överväganden om riskerna för otillåten familjesplittring mellan unga vuxna och deras familjemedlemmar. *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Barnombudsmannen* föreslår att gränsen sänks och att anhöriga bör få rätt till uppehållstillstånd. Även *Migrationsverket* anför att problematiska familjesituationer kan uppstå och att det kan bryta mot ordningen att i möjligaste mån hålla samman tillstånden inom familjer.

Förvaltningsrätten i Malmö och *Förvaltningsrätten i Luleå* saknar överväganden om vilka konsekvenser de fasta åldergränserna kan få med anledning av de problem som finns med åldersbedömningar. *Migrationsverket* anför att om regeringen avser att frångå huvudregeln i svensk utlänningsrätt om att den sökande ska ha styrkt sin identitet för att kunna beviljas uppehållstillstånd på annan grund än asyl, så måste detta klargöras. Några remissinstanser, bl.a. *FARR* och *Riksförbundet för homosexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL)*, framhåller att det finns behov av översyn av reglerna om åldersbedömning och anför att åldergränsen för att påbörja studier på ett nationellt program bör höjas. *Skolverket* framhåller att förslagen kan missgynna de barn som ännu inte påbörjat sina studier och som fyller år mellan två läsår. *Sveriges advokatsamfund* föreslår att den som utan egen förskyllan blivit av med sin studieplats ska kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd, och ser en risk för att den som genomgått studier på gymnasial nivå i sitt hemland särbehandlas negativt. Några remissinstanser, bl.a. *FARR*, föreslår att det ska vara möjligt för den unge att vara kvar i den kommun där gymnasiestudierna påbörjats, även om han eller hon fyller 18 år och ska flytta till ett anläggningsboende. *Jönköpings kommun* anför att 18-åringar bör tillåtas bo kvar på kommunens hem för vård eller boende (HVB) eller stödboende. *Sveriges*

Prop. 2016/17:133 *Skolledarförbund* efterfrågar ett klargörande om nyanlända som placerats i grundskolan behöver skrivas ut ur grundskolan och in i gymnasieskolan för att kunna omfattas av förslaget om de efter en ny åldersbedömning anses vara 17 år eller äldre. *Umeå kommun* önskar att det utreds om studier på introduktionsprogram kan likställas med studier på nationella program. Några remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, framhåller att huvudmän, rektorer eller lärare kan komma att avgöra uppehållstillståndens längd, antingen genom beslut om utbildningens längd eller genom antagning. *Luleå kommun* anför att förslaget bör omfatta personer över 18 år som inte har rätt till utbildning men som ändå av en skolhuvudman erbjuds möjligheten. *Folkbildningsrådet* föreslår tillägg i lagtexten på så sätt att studier på folkhögskola uttryckligen anges. *Migrationsverket* anser att personer som fullföljt en gymnasieutbildning inte bör omfattas av förslaget, oavsett om de har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet eller bedömts behöriga till högskoleutbildning. Vidare efterfrågar Migrationsverket tydligare vägledning i fråga om vad som kan anses utgöra särskilda skäl för att utbildning på deltid ska accepteras. *Kammarrätten i Stockholm* pekar på att förslaget innebär att en flykting kan få ett kortare uppehållstillstånd än tre år om han eller hon har kortare tid än så kvar på sina studier. *Förvaltningsrätten i Stockholm* menar att bestämmelsen skulle kunna förtydligas så att det framgår att den endast ska tillämpas när det leder till en längre tillståndstid. Några remissinstanser, bl.a. *Arbetsförmedlingen*, *Röda korset* och *Sveriges Elevkårer*, anser att etableringstiden bör vara längre. *Röda korset* framhåller även att principen om ”benefit of the doubt” bör gälla vid åldersbedömningar.

Skälen för regeringens förslag: Ungdomar som får sitt uppehållstillstånd tidsbegränsat enligt den tillfälliga lagen och som studerar på gymnasial nivå bör under vissa förutsättningar kunna komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd. De som får sina uppehållstillstånd tidsbegränsade enligt den tillfälliga lagen, och som alltså bör komma i fråga, är skyddsbehövande och personer som beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av bestående verkställighetshinder. Bland andra *UNICEF Sverige* ser en risk för att asylrätten urholkas genom att personer som har skyddsskäl beviljas villkorade uppehållstillstånd och förordar att barn och barnfamiljer i stället bör beviljas permanenta uppehållstillstånd. Regeringen konstaterar dock att skyddsbehövandes rätt att stanna i Sverige inte påverkas av förslaget. I stället utgör förslaget en möjlighet för skyddsbehövande att få ett längre uppehållstillstånd än annars. Den tillfälliga lagen ska gälla i högst tre år. När lagen gällt i två år kommer regeringen att bedöma behovet av om lagen ska gälla även under det sista året. Att även vissa andra ungdomar som kommit till Sverige som ensamkommande barn i vissa fall bör kunna komma i fråga för ett längre tillstånd behandlas i avsnitt 5.2 och 5.3.

Med studier på gymnasial nivå avses utbildning i gymnasieskola, gymnasiesärskola, utbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särsvux) samt allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola. Däremot avses inte det tionde året i grundskolan. Det bör vara den utbildning som en ung person studerar på som är avgörande. En elev i

grundskolan som efter en ny åldersbedömning anses vara i gymnasieåldern bör därför inte redan av det skälet omfattas, något som *Sveriges Skolledarförbund* efterlyst klagörande av. Den eleven har dock möjlighet att påbörja annan utbildning, förutsatt att sådan rätt finns, som uppfyller kraven för det aktuella uppehållstillståndet. Studier på gymnasieskolans introduktionsprogram bör omfattas oavsett om den utbildningen innehåller grundskoleämnen, då introduktionsprogrammen ingår i gymnasieskolan som omfattas av den föreslagna regleringen. Uttrycket ”annan motsvarande utbildning” som används i lagtexten i remissutkastet innebär att även studier vid folkhögskola omfattas. Det är inte nödvändigt att uttryckligen ange folkhögskolestudier i lagtexten, så som *Folkbildningsrådet* föreslår.

För att kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd bör det krävas att den sökande har påbörjat sina studier. En asylsökande får påbörja studier i gymnasieskola och gymnasiesärskola fram till att han eller hon fyller 18 år. Däremot är det inte möjligt för någon utan uppehållstillstånd att påbörja studier vid komvux, särsvux eller vid en folkhögskola. De som kan komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd vid Migrationsverkets första prövning av en asylansökan bör därmed vara de som studerar i gymnasieskola eller i gymnasiesärskola. Den som har beviljats ett uppehållstillstånd har möjlighet att påbörja studier i gymnasieskola och i gymnasiesärskola t.o.m. det första kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år och därefter kan studier bedrivas på komvux och särsvux. Den som har beviljats ett uppehållstillstånd har också möjlighet att studera på folkhögskola efter att han eller hon har fyllt 18 år. Vid prövningen av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas bör därför även studier på gymnasial nivå inom komvux, särsvux och folkhögskola kunna ligga till grund för ett längre uppehållstillstånd. Regeringen anser inte att dessa åldersgränser bör ändras, så som *FARR* och *RFSL* föreslår. Vidare saknas det enligt regeringen anledning att anta att huvudmän skulle bortse från lagstadgade ålderskrav och erbjuda överåriga personer platser i gymnasieskolan, så som *Skolverket* befarar. Inte minst eftersom dessa personer lika gärna kan studera på komvux, särsvux eller på folkhögskola. Till skillnad från *Luleå kommun* anser regeringen att förslaget bör utgå från de rättigheter som anges i lag för att förslaget ska vara likvärdigt och inte beroende av skolhuvudmäns vilja att erbjuda utbildningsplatser. *Röda korset* anför att principen om ”benefit of the doubt” bör gälla vid åldersbedömningar och *Förvaltningsrätten i Malmö* och *Förvaltningsrätten i Luleå* saknar överväganden av vilka konsekvenser de fasta åldersgränserna kan få med anledning av de utmaningar som finns med åldersbedömningar. Frågan om ålder är en del av en sökandes identitet och principen om ”benefit of the doubt” gäller i fråga om sökandens ålder. Det görs redan i dag en bedömning av ålder i alla asylärenden. Frågan om åldersbedömning behandlas i propositionen *Åldersbedömning tidigare i asylprocessen* (prop. 2016/17:121). I den anges att åldersbedömningen i första hand ska göras utifrån skriftlig bevisning tillsammans med sökandens egna muntliga uppgifter. Migrationsverkets åldersbedömning ska manifesteras i ett tillfälligt beslut om sökandens ålder. Även i de fall där Migrationsverket efter viss utredning i samband med att sökanden ger in sin ansökan bedömer att den sökande har gjort sannolikt att han eller hon är underårig och det

därmed inte längre finns skäl att ifrågasätta uppgiften om ålder ska Migrationsverket fatta ett tillfälligt beslut om sökandens ålder som då blir i enlighet med sökandens uppgifter. Till skillnad från bl.a. *FARR* och *RFSL* ser regeringen inte något behov av att i detta ärende föreslå ändringar i den lagstiftning som reglerar åldersbedömningar. Regeringen följer dock utvecklingen noga. Som *Migrationsverket* påpekar, är huvudregeln i svensk utlänningsrätt att den sökande ska ha styrkt sin identitet för att kunna beviljas uppehållstillstånd på annan grund än asyl. Regelverket med uppehållstillstånd för gymnasiestudier, etablering på arbetsmarknaden och försörjning utgör ett sammanhängande system som är tillgängligt för personer som tidigare fått eller kunnat få uppehållstillstånd på annan grund eller ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet. Det är därför rimligt att Migrationsverket vid sin bedömning behandlar regelkomplexet som en helhet och tillämpar samma beviskrav beträffande personers identitet som gällt i övrigt beträffande samma person.

I gymnasieskolan finns två sorters program, introduktionsprogram och nationella program. Den som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program har möjlighet att gå ett introduktionsprogram för att få sådan behörighet. I princip alla nyanlända ungdomar i gymnasieåldern som påbörjar gymnasiestudier gör det på ett introduktionsprogram. Det är av stort värde för nyanländas etablering på arbetsmarknaden att de efter introduktionsprogrammen går över till ett nationellt program och sedan fullföljer en gymnasieutbildning, dvs. får ett examensbevis eller studiebevis från ett nationellt program. För den som inte har fyllt 25 år är en fullföljd gymnasieutbildning dessutom en förutsättning för att kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Avsikten med regleringen är att de som är under 25 år ska ges en möjlighet att fullfölja en gymnasieutbildning och på så sätt kunna beviljas permanent uppehållstillstånd om de kan försörja sig. Det bör därför finnas en tydlig koppling till arbete och försörjning i regelverket. På introduktionsprogram följer eleven sin individuella studieplan. Utbildningen kan därför vara av väldigt varierande längd och alla som studerar på introduktionsprogram går inte vidare till ett nationellt program. Det är viktigt att skapa ytterligare incitament att påbörja studier på ett nationellt program. Utgångspunkten bör därför vara att det ska krävas studier på ett nationellt program för att kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd. Studier på introduktionsprogram bör således inte likställas med studier på nationella program och någon utredning om detta, så som *Umeå kommun* önskat, är enligt regeringens bedömning inte nödvändig. I vissa fall bör det dock vara möjligt att beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå även för studier på ett introduktionsprogram (se avsnitt 6.1.1).

På nationella program i gymnasieskola och gymnasiesärskola ska studier alltid bedrivas på heltid. Det gäller också den allmänna kursen på gymnasial nivå vid folkhögskola. På komvux och särsvux kan studier på gymnasial nivå däremot bedrivas på deltid. För att komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd bör det normalt krävas att utlännen studerar på heltid. Det kan emellertid finnas personer som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller av andra skäl är förhindrade att studera på heltid. Det kan också förekomma att någon endast behöver komplettera

en utländsk utbildning och att en sådan komplettering inte kan ske på heltid. Det bör därför finnas en möjlighet att, om det finns särskilda skäl, bevilja en utlänning ett längre uppehållstillstånd även om han eller hon inte studerar på heltid. *Migrationsverket* efterfrågar tydligare vägledning i fråga om vad som kan utgöra särskilda skäl, inklusive om det är skolan eller Migrationsverket som ska medge undantaget och när bedömningen ska ske. Enligt regeringen bör alla frågor som rör beslut om uppehållstillstånd prövas av Migrationsverket, även frågan om det finns särskilda skäl för att bevilja uppehållstillstånd när studierna inte bedrivs på heltid. Bedömningen bör ske när ett tillstånd utfärdas om studierna då inte bedrivs på heltid och annars i samband med redovisningen av studieaktivitet. Utöver de exempel som redan nämnts på vad som kan utgöra särskilda skäl kan det förekomma andra situationer som är likvärdiga. Vilka situationer som bör bedömas innefatta särskilda skäl bör få sitt svar i rättstillämpningen.

I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att det är rimligt att den som har fullföljt en utbildning på gymnasial nivå får en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och att det förlängda tillståndet därför bör ha en giltighetstid som motsvarar sex månader utöver tiden för utlänningens utbildning. Regeringen anser inte att det finns anledning att utöka etableringstiden, så som bl.a. *Arbetsförmedlingen*, *Röda korset* och *Sveriges Elevkårer* föreslår. I gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux och särvux finns krav på att en individuell studieplan ska upprättas för varje elev. Hur lång tid en utbildning är beräknad att pågå för en enskild elev framgår av den individuella studieplanen. Något motsvarande krav på en individuell studieplan finns inte när det gäller deltagare i allmän kurs på folkhögskola, däremot har dessa deltagare ett motsvarande planeringsdokument. Studieplanen, eller det motsvarande planeringsdokumentet, kan revideras under utbildningens gång om det visar sig att den studerande behöver mer tid för att fullfölja sin utbildning. Uppehållstillståndets giltighetstid bör därför bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår på utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Några remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, framhåller att det därmed kan vara huvudmannen, rektorn eller läraren som kommer att avgöra uppehållstillståndets längd eftersom de kan besluta att utbildningen på nationella program, som är avsedda att genomgå på tre eller fyra år, fördelas på en längre tid. Regeringen konstaterar dock, vilket *Skolverket* också anför, att möjligheten att förlänga studietiden på nationella program är reglerad i författning och att det krävs att det finns godtagbara skäl för en sådan förlängning. Det får förutsättas att de berörda aktörerna följer gällande regelverk. Som *Skolverket* också framhåller regleras oftast inte introduktionsprogrammets längd i skollagen (2010:800). Regeringen konstaterar att Gymnasieutredningen i sitt betänkande En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77), anför att såväl huvudmannens plan för utbildning som elevens individuella studieplan behöver preciseras för att bli ett tydligare verktyg för utformningen av utbildningen på introduktionsprogram i syfte att underlätta såväl styrningen som uppföljningen av utbildningen, och för

Prop. 2016/17:133 att stärka elevens rättssäkerhet. Utredningen föreslår därför bl.a. att det ska förtydligas i skollagen att utbildningsplanen för introduktionsprogrammen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. Betänkandet är för närvarande på remiss.

Att det finns en möjlighet till längre uppehållstillstånd för gymnasieungdomar, som studerar på nationella program, gör att det kan bli fråga om olika långa uppehållstillstånd för medlemmar i samma familj. För att undvika att barn blir ensamma kvar i landet om familjemedlemmarnas skyddsskäl har upphört vid en prövning av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas bör den studerande, för att kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd, ha fyllt 17 år. Eftersom familjemedlemmarna enligt den tillfälliga lagen alltid kommer att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som är giltigt i minst ett år kommer den studerande då att ha fyllt 18 år när tiden för familjemedlemmarnas tillstånd löper ut. Familjemedlemmarna har inte rätt till uppehållstillstånd som anhöriga och det skulle föra för långt att i nuläget överväga att ändra denna ordning, så som *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Barnombudsmannen* föreslår. Att barn som är mellan 16 och 17 år gamla inte omfattas av förslaget beror på överväganden utifrån vikten av familjens enhet och principen om barnets bästa. Förslaget säkerställer att en familj inte behöver ställas inför valet att lämna kvar ett underårigt barn ensam i landet (för överväganden kring barn som inte har sin familj i Sverige, se vidare avsnittet Barnkonsekvensanalys i avsnitt 15). Inte heller bedömer regeringen att en sådan ordning strider mot rätten till familjeliv eftersom en vuxen person har uppnått en sådan ålder att han eller hon själv bör få avgöra frågan om att återvända till hemlandet med sin familj. *Skolverket* pekar på att olika tidpunkter får betydelse för om en individ omfattas av förslaget. Vissa remissinstanser anför att de nedre åldersgränserna är diskriminerande, bl.a. *Barnombudsmannen* och *Rädda Barnen*. Även om de nedre åldersgränserna alltså kan uppfattas som diskriminerande är de enligt regeringens uppfattning dock nödvändiga för att inte riskera att barn blir lämnade ensamma kvar i Sverige. Förslaget innebär på så sätt en avvägning mellan olika intressen. Enligt regeringens bedömning är förslaget godtagbart ur en likabehandlingssynpunkt.

Det går inte att garantera att asylsökande ungdomar som fyller 18 år alltid kommer att ha möjlighet att vara kvar i den kommun där de påbörjat sina gymnasiestudier, så som bl.a. *FARR* föreslår. Ett skäl är att det inte finns anläggningsboenden i alla kommuner. Vidare anser regeringen inte att förutsättningarna för personer att vistas på ett HVB-hem eller stödboende bör ändras, vilket *Jönköpings kommun*, efterfrågar. Det bör dock noteras att Gymnasieutredningen i *SOU 2016:77* föreslår att unga som studerar på ett introduktionsprogram och flyttar till en annan kommun ska få rätt att fullfölja introduktionsprogrammet hos den nya skolhuvudmannen. Som framgår ovan är betänkandet för närvarande på remiss och regeringen avser att återkomma till Riksdagen snarast möjligt. I sammanhanget kan även nämnas att det är möjligt för den unge att själv ordna sitt boende och på så sätt kunna vara kvar i den kommun där han eller hon påbörjade sina gymnasiestudier. Förslaget tar sikte på personer som studerar. Att utvidga målgruppen till de som inte längre går

i skolan, så som *Sveriges advokatsamfund* föreslår, är inte aktuellt. Den som efter att ha förlorat sin studieplats utan egen förskyllan och som påbörjat en annan utbildning som uppfyller kraven för det aktuella uppehållstillståndet har fortsatt möjlighet till uppehållstillstånd.

I och med att den som har fyllt 25 år kan beviljas ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning enligt 17 § den tillfälliga lagen även utan fullföljd gymnasieutbildning bör möjligheten att få ett längre uppehållstillstånd endast gälla den som är under 25 år. Ett sådant uppehållstillstånd bör dock kunna fortsätta att löpa efter att personen har fyllt 25 år.

Möjligheten till längre uppehållstillstånd bör bara finnas för en enda utbildning på gymnasial nivå. En förutsättning för ett längre tillstånd bör därför vara att utlänningen inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning, i Sverige eller en motsvarande utbildning utomlands. Detta innebär att en person som fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning, eller som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning, inte bör kunna få ett längre uppehållstillstånd. För den personen finns då i stället en möjlighet att få permanent uppehållstillstånd vid arbete enligt 17 § den tillfälliga lagen. Till skillnad från *Migrationsverket* bedömer regeringen inte att det är viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt att även andra personer som fullföljt en gymnasieutbildning bör uteslutas från att omfattas av förslaget eftersom det är av vikt att utbildningen även bedömts motsvara en svensk gymnasieutbildning. *Sveriges advokatsamfund* ser en risk med att den som genomgått studier på gymnasial nivå i sitt hemland särbehandlas negativt och tvingas ut på arbetsmarknaden. Regeringen konstaterar dock att högre studier även fortsättningsvis är en möjlighet för dessa personer men att möjligheten att beviljas ett permanent uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen är kopplad till frågan om försörjning. Förslaget innebär inte någon försämring i denna del.

Rätten till ett längre uppehållstillstånd bör sammanfattningsvis omfatta en utlänning som beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder, och vars tillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen, om han eller hon har fyllt 17 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Tillståndet bör gälla i sex månader utöver den tid som återstår på utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan. *Kammarrätten i Stockholm* anför att förslaget innebär att en flykting kan få ett kortare uppehållstillstånd än tre år. Detta är dock inte avsikten. Bestämmelsen bör därför, som *Förvaltningsrätten i Stockholm* föreslår, förtydligas så att det framgår att den endast ska tillämpas när det leder till en längre tillståndstid.

I avsnitt 5.2 och 5.3 behandlas möjligheten för ensamkommande barn att beviljas längre uppehållstillstånd.

5.2 Längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015

Regeringens förslag: Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare och barnet har fyllt 17 år och studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till förslaget om att ett längre uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Flera remissinstanser lämnar dock synpunkter på förslagets utformning. *Barnombudsmannen* avstyrker den del som avser den nedre åldersgränsen och menar att den blir särskilt bekymmersam för ensamkommande barn mellan 16 och 17 år som beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och som ansökt om asyl senast den 24 november 2015 eftersom det inte framgår om de kan omfattas av förslaget när de har fyllt 17 år. *Förvaltningsrätten i Stockholm, Sveriges advokatsamfund* och *UNICEF Sverige* ifrågasätter om det datum en asylansökan har registerats bör få en avgörande betydelse. Sveriges advokatsamfund och *UNICEF Sverige* anser vidare att det ur ett likabehandlingsperspektiv är problematiskt med olika regler beroende på barns formella status. *Förvaltningsrätten i Malmö* ifrågasätter förslagets lämplighet med hänsyn till den tillfälliga lagens syfte och funktion, anser att det inte framstår som motiverat att behandla dessa barn mer fördelaktigt än t.ex. ungdomar med permanent verkställighetshinder eller som är alternativt skyddsbehövande och ifrågasätter att lagstiftningsarbetet på området styrs av icke-etablerad myndighetspraxis. *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* efterlyser klargörande av vad som gäller om individen redan vid första prövningen klarat introduktionsprogrammet.

Skälen för regeringens förslag: I den tillfälliga lagen har särskild hänsyn tagits till barn genom bl.a. en övergångsbestämmelse som innebär att barn och barnfamiljer som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015 inte omfattas av lagens bestämmelser. För dem ska därför bestämmelserna i utlänningslagen tillämpas. Ett ensamkommande barn som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet beviljades tidigare i regel permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL, eftersom det ansågs föreligga särskilt ömmande omständigheter. Kort innan den tillfälliga lagen trädde i kraft aviserade Migrationsverket att verket avser att ändra denna tillämpning. Migrationsverket beviljar i enlighet med den aviseringen numera ensamkommande barn som är mellan 16 år och 17 och ett halvt år gamla, och som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 11 § UtL, även om barnets ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Om ett sådant

barn är under 16 år beviljar Migrationsverket alltjämt permanent uppehållstillstånd.

När regeringen beslutade att föreslå den tillfälliga lagen var en av utgångspunkterna att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som hade kommit till Sverige innan aviseringen av lagändringarna. Detta fick också ett genomslag i den nämnda övergångsbestämmelsen.

Det har gått kort tid sedan den av Migrationsverket aviserade förändringen i tillämpningen och det är därför för tidigt att dra några säkra slutsatser om hur rättsläget numera ser ut. *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att det inte framstår som motiverat att behandla dessa barn mer fördelaktigt än t.ex. ungdomar med permanent verkställighetshinder eller som är alternativt skyddsbehövande med registreringsdatum efter den 24 november 2015 och ifrågasätter att lagstiftningsarbetet på området styrs av icke-etablerad myndighetspraxis. Det är dock fråga om en grupp barn som är särskilt utsatta och som kommer att vistas i Sverige till 18 års ålder och under vistelsetiden går i skola här. Regeringen anser därför att det, i avvaktan på att rättsläget klargörs, är rimligt att göra regelförändringar som säkerställer att denna grupp, som alltså tidigare normalt fick permanent uppehållstillstånd, inte hamnar i ett sämre läge än de barn och ungdomar som omfattas av det nu aktuella förslaget om tidsbegränsade uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Även dessa barn bör därför ha möjlighet att beviljas ett längre uppehållstillstånd om de har påbörjat gymnasiestudier. Samma åldersgräns som gäller för övriga ungdomar som kan beviljas ett längre uppehållstillstånd bör gälla även för denna grupp. För att komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd bör barnet alltså ha fyllt 17 år. Ensamkommande barn som inte har fyllt 17 år som beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och som ansökte om asyl första gången senast den 24 november 2015 omfattas av förslaget, om det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet när barnet ansöker om ett nytt uppehållstillstånd, och om han eller hon då har fyllt 17 år.

Barn som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige senast den 24 november 2015 och som beviljas uppehållstillstånd på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet bör alltså beviljas ett längre uppehållstillstånd om de studerar på gymnasial nivå. Det är rimligt att regelverket är något generösare för dessa barn som ju kommit till Sverige före aviseringen av den tillfälliga lagen. Därför bör ett längre tillstånd kunna beviljas redan när barnet påbörjat studier på ett introduktionsprogram. Hur länge någon studerar på ett introduktionsprogram innan han eller hon går vidare till ett nationellt program eller motsvarande varierar från individ till individ och är svårt att avgöra i förväg. En rimlig tid för det förlängda tillståndet bedöms vara fyra år. Detta bör gälla oavsett om den studerande studerar på ett introduktionsprogram eller på ett nationellt program. I och med att en av regeringens utgångspunkter vid aviseringen av den tillfälliga lagen var att regelverket inte skulle ändras för barn och barnfamiljer som hade kommit till Sverige innan aviseringen menar regeringen, till skillnad från *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *Förvaltningsrätten i Malmö*, att en ordning med något generösare regler för dessa personer är motiverat och även godtagbart ur rättsäkerhetssynpunkt. Vidare bedömer regeringen att

Prop. 2016/17:133 en sådan ordning inte heller är diskriminerande på det sätt som *Sveriges advokatsamfund* och *UNICEF Sverige* befarar.

Mot bakgrund av att förslaget endast kommer att omfatta barn som kommit till Sverige senast den 24 november 2015 kommer de flesta redan ha hunnit få ett första uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtlL innan de nu aktuella lagändringarna träder i kraft. I något fall kan det dock tänkas att ett första beslut ännu inte har hunnit fattas. Bestämmelsen bör ge möjlighet till ett förlängt tillstånd enligt 5 kap. 11 § UtlL oavsett om det är fråga om ett första sådant beslut eller ett nytt sådant beslut när giltighetstiden har löpt ut. Eftersom den föreslagna bestämmelsen rör barn bör endast elever i gymnasieskola och i gymnasiesärskola kunna komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd.

Med tanke på åldern på de som kan komma i fråga för tillståndet är det inte sannolikt att någon av dem redan skulle ha fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det saknas därför skäl att ställa upp ett krav på att så inte ska ha skett för att tillståndet ska kunna beviljas.

Sammanfattningsvis bör en regel med den beskrivna innebörden tas in i den tillfälliga lagen.

5.3 Längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn som ansökt om uppehållstillstånd efter den 24 november 2015

Regeringens förslag: En utlänning som beviljas ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska kunna få ett längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt. Ett sådant tillstånd ska beviljas om utlänningen har fyllt 17 år och studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till förslaget om att ett längre uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Förvaltningsrätten i Luleå* saknar överväganden om varför ungdomar som får uppehållstillstånd på annan grund, t.ex. anknytning, inte också omfattas. *Sveriges advokatsamfund* anför att det är olyckligt att barn behandlas olika beroende på om de är 17 år och sex månader eller äldre. *FARR* anför att giltighetstiden bör vara fyra år.

Skälen för regeringens förslag: Ensamkommande barn är en särskilt utsatt grupp. Ett ensamkommande barn som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet beviljades tidigare i regel permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § UtlL eftersom det ansågs föreligga särskilt ömmande omständigheter. Migrationsverket beviljar numera ensamkommande barn som är mellan 16 år och 17 och ett halvt år gamla, och som saknar ett

ordnat mottagande i hemlandet, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 11 § UtLL. I avsnitt 5.2 föreslås att ensamkommande barn som ansökt om uppehållstillstånd senast den 24 november 2015 ska få ett längre uppehållstillstånd om barnet har fyllt 17 år och studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Även ensamkommande barn som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige efter den 24 november 2015 och som beviljas uppehållstillstånd på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet bör kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd i vissa fall, om barnet har fyllt 17 år. *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Förvaltningsrätten i Luleå* saknar överväganden om varför ungdomar som får uppehållstillstånd på annan grund, t.ex. anknytning, inte också omfattas. *Sveriges advokatsamfund* anför att det är olyckligt att barn behandlas olika och att det kan stå i strid med principer om likabehandling. De som omfattas av de nu aktuella förslagen är personer som hamnar utanför möjligheten att beviljas ett permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning enligt den tillfälliga lagen eller som utgör en särskilt utsatt grupp, dvs. ensamkommande barn. Att skyddsbehoven är särskilt stora för just ensamkommande barn har vid flera tillfällen uppmärksammats i barnrättssammanhang, t.ex. i Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 6 och i kommitténs rekommendationer till konventionsstaterna, däribland Sverige. De ungdomar som inte omfattas av förslagen är bl.a. ungdomar som inte omfattas av begränsningarna i den tillfälliga lagen, som har sina anhöriga i Sverige och därför inte kan anses lika utsatta som ensamkommande barn, eller som inom kort kan återvända till sina hemländer. Regeringen bedömer därför att nuvarande avgränsning är godtagbar ur en likabehandlingssynpunkt. Eftersom den föreslagna bestämmelsen rör barn bör endast elever i gymnasieskola och i gymnasiesärskola kunna komma i fråga för ett längre uppehållstillstånd. För att skapa ytterligare incitament att påbörja studier på ett nationellt program bör dessa barn kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd om de studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Till skillnad från *FARR* anser regeringen att giltighetstiden för de längre uppehållstillstånden bör ha samma längd oavsett om grunden för uppehållstillståndet är tillfälligt verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, skyddsbehov, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder för de som ansökt om asyl efter den 24 november 2015. Den som kan komma i fråga för tillståndet kommer aldrig att kunna vara äldre än 18 år. Det saknas därför skäl att i lagtext ange någon övre åldersgräns för att kunna få detta uppehållstillstånd. Med tanke på åldern på de som kan komma i fråga för tillståndet är det inte sannolikt att någon av dem redan skulle ha fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det saknas därför skäl att ställa upp ett krav på att så inte ska ha skett för att tillståndet ska kunna beviljas.

En regel med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

I avsnitt 6.4.1 behandlas möjligheten för vissa ensamkommande barn att beviljas uppehållstillstånd för studier på introduktionsprogram.

6 Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

6.1 Ett tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen

6.1.1 Studier på introduktionsprogram

Regeringens förslag: En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder, och vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska kunna få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Ett sådant tillstånd ska beviljas om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år, studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Ett sådant uppehållstillstånd kan bara beviljas en gång.

Utkastets förslag överensstämmer delvis med regeringens. Förslaget i utkastet omfattar även personer som alltfjämt är alternativt skyddsbehövande, personer som annars skulle beviljas uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter och personer med bestående verkställighetshinder. För vissa av dessa kategorier föreslås i utkastet särregler rörande nedre åldersgräns respektive tillståndets längd.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. *Kammarrätten i Stockholm* anför att det är den skyddsbehövandes skyddsskäl som bör utgöra grund för att vistas i Sverige, oavsett om denne studerar eller inte. *Migrationsverket* anför att dubbla bedömningar kan medföra tillämpningssvårigheter. *UNICEF Sverige* ser en risk för att asylrätten urholkas genom att personer som har skyddsskäl beviljas villkorade uppehållstillstånd. *Skolverket* menar att formuleringen om studier på gymnasial nivå för studier på ett introduktionsprogram är missvisande eftersom introduktionsprogram kan innehålla studier i grundskoleämnen. *Folkbildningsrådet* föreslår tillägg rörande folkhögskola i lagtexten. *Förvaltningsrätten i Stockholm* efterlyser klargöranden av hur de föreslagna tillståndsgrunderna förhåller sig till övriga grunder för uppehållstillstånd och i vilken ordning de ska prövas, särskilt vad gäller uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett

introduktionsprogram om personen är alternativt skyddsbehövande, något även *Förvaltningsrätten i Malmö* efterlyser anvisning om. Några remissinstanser, bl.a. *TCO*, anför att tillståndstiden bör vara längre. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det är mycket olyckligt att fokus flyttas från en persons skyddsbehov till andra faktorer. *Kungsbacka kommun* menar att uppehållstillstånd ska beviljas flyktingar och alternativt skyddsbehövande men inte personer som inte har asylskäl.

Skälen för regeringens förslag: I gymnasieskolan finns två sorters program, introduktionsprogram och nationella program. Den som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program har möjlighet att gå på introduktionsprogram för att få sådan behörighet. I avsnitt 5.1 föreslås att en utlänning som har påbörjat studier på ett nationellt program ska kunna få ett längre uppehållstillstånd än vad som annars hade gällt enligt den tillfälliga lagen för att säkerställa att han eller hon ska hinna slutföra sina studier. I princip alla nyanlända i gymnasieåldern som påbörjar gymnasiestudier gör det på ett introduktionsprogram. Utbildningen på introduktionsprogram kan innehålla såväl grundskoleämnen som gymnasiekurser. I propositionen betraktas studier på gymnasieskolans introduktionsprogram som studier på gymnasial nivå, eftersom introduktionsprogrammen ingår i gymnasieskolan som skolform. Det är av stort värde för nyanländas etablering på arbetsmarknaden att de efter introduktionsprogrammen går över till ett nationellt program och sedan fullföljer en gymnasieutbildning, dvs. får ett examensbevis eller studiebevis från ett nationellt program. För den som inte har fyllt 25 år är en fullföljd gymnasieutbildning dessutom en förutsättning för att kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning. För att säkerställa att en utlänning som har påbörjat studier på ett introduktionsprogram kan fortsätta med sina studier och därmed kan få behörighet till ett nationellt program bör en utlänning, som har haft ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder som har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, och som inte har hunnit påbörja studier på ett nationellt program när uppehållstillståndet upphör att gälla, ha möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå när han eller hon studerar på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram.

Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det bör klargöras hur de föreslagna tillståndsgrunderna förhåller sig till övriga grunder för uppehållstillstånd och i vilken ordning de ska prövas, särskilt vad gäller förslaget i utkastet till lagrådsremiss om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå när det gäller ungdomar som studerar på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram om personen är alternativt skyddsbehövande, något även *Förvaltningsrätten i Malmö* efterlyser anvisning om. *Migrationsverket* anför att dubbla bedömningar kan medföra tillämpningssvårigheter. *UNICEF Sverige* ser en risk för att asylrätten urholkas genom att personer som har skyddsskäl beviljas villkorade uppehållstillstånd. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det bör vara en skyddsbehövandes skyddsskäl som utgör grund för dennes uppehållstillstånd. Regeringen håller med de remissinstanser som framfört att den som fortfarande har kvar sin ursprungliga grund för

Prop. 2016/17:133 uppehållstillstånd, t.ex. skyddsskäl, bör få ett nytt tillstånd på den grunden. Ett uppehållstillstånd för studier på ett introduktionsprogram bör därför endast kunna beviljas om grunden för det tidigare tillståndet har upphört. Om grunden kvarstår ska alltså i stället uppehållstillstånd beviljas på den grunden. Därmed blir det inte heller dubbla bedömningar.

Såsom *Skolverket* påpekar kan den individuella studieplanen på introduktionsprogrammen även innehålla grundskoleämnena. Eftersom introduktionsprogrammen ingår i skolformen gymnasieskolan enligt 15 kap. 7 § skollagen bör formuleringen ”studier på gymnasial nivå” användas för den som får ett sådant uppehållstillstånd för studier på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram, även om individens studieplan innehåller grundskoleämnena. Introduktionsprogram bedrivs i gymnasieskolan och lagtexten bör därför inte, så som *Folkbildningsrådet* föreslår, ange att motsvarande utbildning på folkhögskola omfattas även om det kan finnas personer som studerar på vad som kan anses vara motsvarande nivå vid folkhögskola och inte är inskrivna i gymnasieskolan. Om regeringen har beviljat dispens för en kommun att lägga ut undervisning inom gymnasieskolans introduktionsprogram på entreprenad till en folkhögskola, omfattas även sådana studier eftersom eleverna då är inskrivna i gymnasieskolan. Förutsättningarna för att ungdomar som studerar på introduktionsprogram ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå bör vara att utlänningen studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. För att barn inte ska behöva riskera att bli ensamma kvar i Sverige bör den nedre åldersgränsen vara 18 år. Den övre åldersgränsen bör även i dessa fall vara 25 år. Det nya tillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Kungsbacka kommun menar att uppehållstillstånd ska beviljas flyktingar och alternativt skyddsbehövande men inte personer som inte har asylskäl. Regeringen anser dock att det är viktigt att de barn och ungdomar som har påbörjat studier i Sverige ska kunna fullfölja sin gymnasieutbildning och anser därför att förslaget är motiverat. För att ytterligare stärka incitamenten att påbörja studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande bör ungdomar som studerar på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram bara kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå en gång. Några remissinstanser, bl.a. *TCO*, anför att tillståndstiden bör utökas. Regeringen anser dock att tiden är väl avvägd i förhållande till de studerandes möjligheter att gå vidare till ett nationellt program eller motsvarande. En regel med den beskrivna innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

I avsnitt 6.4.1 behandlas frågor om möjlighet för vissa andra utlänningar som kommit till Sverige som ensamkommande barn att få uppehållstillstånd i motsvarande situationer.

6.1.2 Studier på nationella program eller motsvarande

Regeringens förslag: Den som har haft ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande

omständigheter eller på grund av bestående verkställighetshinder, och vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Ett sådant tillstånd ska beviljas om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Detsamma ska gälla den som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för att han eller hon har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Utkastets förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens. I förslaget i utkastet anges inte att det ska vara ett krav att grunden för uppehållstillståndet ska ha upphört.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. *Förvaltningsrätten i Malmö* anför dock att det avviker från svensk utlänningsrätt att bevilja uppehållstillstånd till personer som saknar andra självständiga skäl för att få stanna i landet.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa att en utlänning som har påbörjat en utbildning på gymnasial nivå kan fullfölja den bör en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder, som har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, ha möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå när det tidigare tillståndet löper ut. På samma sätt som beträffande introduktionsprogram bör uppehållstillstånd för gymnasiestudier kunna beviljas om grunden för det tidigare tillståndet har upphört, men också om personen utöver det tillståndet har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Om den ursprungliga grunden kvarstår ska i stället uppehållstillstånd beviljas på den grunden och kan i förekommande fall leda till ett förlängt tillstånd för studier i enlighet med förslaget i avsnitt 5.1. Förutsättningarna bör vara desamma som för att beviljas ett längre uppehållstillstånd på grund av studierna. För att barn inte ska behöva riskera att bli ensamma kvar i Sverige bör den nedre åldersgränsen vara 18 år. Den övre åldersgränsen bör även i dessa fall vara 25 år. Det nya tillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

I avsnitt 6.4.2 behandlas frågor om möjlighet för vissa andra utlänningar som kommit till Sverige som ensamkommande barn att få uppehållstillstånd i motsvarande situationer.

6.2 Ensamkommande barn vars ansökan har registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015 och som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet

Regeringens förslag: En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Ett sådant tillstånd ska beviljas om utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs och studerar i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år. Om det finns särskilda skäl ska uppehållstillståndet kunna beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid. Ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska inte få verkställas innan frågan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. *Aneby kommun* anför att de berörda ungdomarna omedelbart bör få ett ändrat beslut om uppehållstillstånd. *Kammarrätten i Stockholm* anför att prövningen hos Migrationsverket blir den omvända om det först ska utredas om det finns grund för av- eller utvisning och därefter om det finns grund för uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. *Migrationsverket* anför att förslaget även omfattar personer som saknar ett skyddsbehov eller annan grund för uppehållstillstånd och efterlyser förtydligande av hur förslaget korrelerar med den tillfälliga lagen och ett klagörande av hur förslaget påverkar uppdraget att verka för ett ökat återvändande. Vidare anför Migrationsverket att ett beslut om av- eller utvisning som vunnit laga kraft endast kan angripas med bestämmelserna om verkställighetshinder i 12 kap. UtlL.

Skälen för regeringens förslag: Ensamkommande barn som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet beviljades tidigare i regel permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § UtlL eftersom det ansågs föreligga särskilt ömmande omständigheter. Som redovisas i avsnitt 5.2 beviljar Migrationsverket numera barn över 16 år, som saknar ett ordnat

mottagande i hemlandet, i stället ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 11 § UtlL. Om barnet inom kort ska fylla 18 år, t.ex. vid 17 och ett halvt års ålder eller äldre, fattar verket i stället ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet (verkställighetsföreskrift) och det sker även om barnets ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

Det har gått kort tid sedan den av Migrationsverket aviserade förändringen i tillämpningen och det är därför för tidigt att dra några säkra slutsatser om hur rättsläget numera ser ut. Det är dock fråga om en grupp barn som är särskilt utsatta och som kommer att vistas i Sverige till 18 års ålder och under vistelsetiden går i skola här. I avvaktan på att rättsläget klargörs är det rimligt att göra regelförändringar som säkerställer att denna grupp, som alltså tidigare normalt fick permanent uppehållstillstånd, inte hamnar i ett sämre läge än de barn och ungdomar som omfattas av det nu aktuella förslaget om tidsbegränsade uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Dessa ensamkommande barn bör därför ha möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. *Migrationsverket* efterlyser förtydligande av hur förslaget korrelerar med den tillfälliga lagen och ett klargörande av hur förslaget påverkar uppdraget att verka för ett ökat återvändande. Regeringen anser att ett effektivt återvändandearbete är viktigt men också att det är viktigt att ge en god trygghet för de barn och ungdomar som befinner sig i landet och studerar. Incitamenten för att medverka till att lokalisera anhöriga bedöms inte bli lägre med detta förslag än vad det var då det beviljades permanent uppehållstillstånd om det saknades ett ordnat mottagande i hemlandet. Förslaget påverkar inte de uppdrag som Migrationsverket fått.

I avsnitt 5.2 föreslås att giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § UtlL för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska bestämmas till fyra år om barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. En utlänning som har fått, eller annars hade fått, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet bör också kunna beviljas ett uppehållstillstånd för gymnasiestudier om hans eller hennes första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Detta bör gälla oavsett om utlänningen av samma skäl har haft ett första tillstånd enligt 5 kap. 11 § UtlL eller om beslutet om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet som har fattats eller ska fattas avser utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd. Som *Kammarrätten i Stockholm* anför innebär det att Migrationsverket i vissa fall först måste utreda om det finns grund för av- eller utvisning och därefter om det finns grund för uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Med hänsyn till syftet med förslaget bedömer regeringen dock att en sådan ordning är godtagbar. *Migrationsverket* anför att ett beslut om av- eller utvisning som vunnit laga kraft endast kan angripas med bestämmelserna om verkställighetshinder i 12 kap. UtlL. Förslaget innebär att det i den tillfälliga lagen införs ytterligare en reglering av när ett sådant beslut kan angripas. Det framgår av såväl den tillfälliga lagen som utlänningslagen

Prop. 2016/17:133 att den tillfälliga lagen ska tillämpas framför utlänningslagen om det finns avvikelser. Det bör krävas att utläningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd på gymnasial nivå ges in. I övrigt bör det krävas att utläningen studerar i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. Det bör vara tillräckligt att utläningen studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. De som kan komma i fråga för tillståndet kommer alltid att vara minst 17 år gamla och hinner aldrig fylla 25 år innan den nu aktuella lagstiftningen upphör att gälla. Det saknas därför skäl att i lagtext ange några åldersgränser för att kunna få detta uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl bör uppehållstillstånd kunna beviljas trots att utläningen inte studerar på heltid. Uppehållstillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Ett beslut om av- eller utvisning med en uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet får verkställas när beslutet har fått laga kraft. För det fall utläningen har fått ett sådant beslut men har ansökt om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå bör verkställighet dock inte få ske förrän frågan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Regeringen bedömer det inte nödvändigt att utöver detta ange att utläningen omedelbart ska få ett ändrat beslut om uppehållstillstånd, så som *Aneby kommun* föreslår.

Sammanfattningsvis bör en regel med den beskrivna innebörden tas in i den tillfälliga lagen.

6.3 Ensamkommande barn vars ursprungliga ansökan har registrerats senast den 24 november 2015 och som hunnit bli vuxna när en ny ansökan om uppehållstillstånd prövas

Regeringens förslag: En utläning som har haft ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, och som inte kan få ett nytt förlängt sådant tillstånd eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för den som annars skulle få ett avvisnings- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om utläningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Ett sådant tillstånd ska kunna beviljas om utläningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs och studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år. Om det finns särskilda skäl ska uppehållstillståndet kunna beviljas även om utläningen inte studerar på heltid.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt i denna del. Prop. 2016/17:133

Skälen för regeringens förslag: Ett ensamkommande barn vars första ansökan om uppehållstillstånd registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare kan ha hunnit få ett första uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL innan de nu aktuella lagändringarna träder i kraft. Om utlänningen studerar på gymnasial nivå och är under 18 år när Migrationsverket därefter prövar en ny ansökan om uppehållstillstånd från honom eller henne kommer, om villkoren i övrigt är uppfyllda, han eller hon att kunna beviljas antingen ett längre tillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL i enlighet med förslaget i avsnitt 5.2 eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå i enlighet med förslaget i avsnitt 6.2. Utlänningen kan emellertid, inte minst med hänsyn till Migrationsverkets handläggningstider, ha hunnit fylla 18 år vid tiden för Migrationsverkets prövning av den nya ansökan om uppehållstillstånd. Dessa utlänningar kom hit som ensamkommande barn innan den tillfälliga lagen aviserades och kommer vid detta tillfälle ha hunnit gå i skola här under en längre tid. Det är rimligt att även dessa personer ges en möjlighet att beviljas ett fyraårigt uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå.

Förutsättningarna bör i övrigt vara desamma som för den som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet. Det innebär att det bör krävas att utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs och studerar i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning. Det bör vara tillräckligt att utlänningen studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. De som kan komma i fråga för tillståndet kommer alltid att vara minst 18 år gamla och kommer inte att ha hunnit fylla 25 år innan lagstiftningen upphör att gälla. Det saknas därför skäl att i lagtext ange några åldersgränser som krav för tillståndet. Om det finns särskilda skäl bör uppehållstillståndet kunna beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid. Sammanfattningsvis bör en regel med den beskrivna innebörden tas in i den tillfälliga lagen.

6.4 Ensamkommande barn vars ansökan har registrerats hos Migrationsverket efter den 24 november 2015

6.4.1 Studier på introduktionsprogram

Regeringens förslag: En utlänning som har haft, eller annars skulle ha beviljats, ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 17 men inte 25 år, studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Ett sådant uppehållstillstånd kan bara beviljas en gång.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. Några remissinstanser, bl.a. *FARR*, anför att uppehållstillståndet bör gälla under en längre tid. *Kammarrätten i Stockholm* anför att prövningen hos Migrationsverket blir den omvända om det först ska utredas om det finns grund för ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och därefter om ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå ska beviljas. *Rädda Barnen* önskar ett förtydligande om vad som kommer att gälla för de personer som har haft ett uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och sedan fyller 18 år.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.3 föreslås att ensamkommande barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, och vars första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket efter den 24 november 2015, ska kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd för studier på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande. I avsnitt 5.2 föreslås att ensamkommande barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, och vars första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket senast detta datum, ska kunna beviljas ett längre uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. För att beviljas ett sådant tillstånd är det tillräckligt att studera på ett introduktionsprogram. Även den vars ansökan har registrerats efter den 24 november 2015 och som har haft, eller annars skulle ha beviljats, ett uppehållstillstånd på grund av samma typ av verkställighetshinder bör kunna komma i fråga för ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Som *Kammarrätten i Stockholm* anför innebär det att Migrationsverket i vissa fall först måste utreda om det finns grund för ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och därefter om det finns grund för uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Med hänsyn till syftet med förslaget bedömer regeringen dock att en sådan ordning är godtagbar. I och med att det räcker med att ha haft ett sådant uppehållstillstånd omfattas även den som därefter har fyllt 18 år. Förutsättningarna bör vara desamma som för den vars tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen och som beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå med anledning av studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan. I likhet med för den vars ansökan registrerats senast den 24 november 2015, och som beviljas ett längre uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, bör den nedre åldersgränsen dock vara 17 år. För att ytterligare stärka incitamenten att påbörja studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande bör möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på

introduktionsprogram i gymnasieskolan bara kunna beviljas en gång. Uppehållstillståndet bör vara tidsbegränsat och till skillnad från bl.a. *FARR* anser regeringen att det bör gälla i tretton månader. En regel med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

I avsnitt 7.2 föreslås att den som enligt detta förslag har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan i vissa fall ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på introduktionsprogram en gång om utlänningen aktivt deltar i utbildningen.

6.4.2 Studier på nationella program eller motsvarande

Regeringens förslag: En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 17 men inte 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Detsamma ska gälla den som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan eller ett uppehållstillstånd för fortsatta sådana studier. Då ska dock den nedre åldersgränsen vara 18 år. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till att det föreslås en ny grund för uppehållstillstånd. Flertalet remissinstanser yttrar sig dock inte särskilt i denna del. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* föreslår en annan formulering av lagtexten.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa att en utlänning som har påbörjat en utbildning på gymnasial nivå kan fullfölja den bör en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ha möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå när det tidigare tillståndet löper ut. Detta bör gälla om grunden för det tidigare tillståndet har upphört och också om personen utöver det tillståndet har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Även den som vid första prövningstillfället beviljades ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan bör kunna komma i fråga, det gäller också om personen därefter har haft ett uppehållstillstånd för fortsatta sådana studier. Förutsättningarna bör vara desamma som för att beviljas ett längre uppehållstillstånd för studier på nationella program

Prop. 2016/17:133 eller motsvarande för den vars uppehållstillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen. Den som enbart har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram i gymnasieskolan kommer alltid att vara över 18 år när det tillståndet löper ut, varför det inte finns anledning att bestämma en lägre åldergräns än så. Det nya tillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. En regel med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

7 Uppehållstillstånd för fortsatta studier

7.1 Studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande

Regeringens förslag: Den som har haft ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid än annars på grund av studier, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. Ett sådant tillstånd ska beviljas om utlänningen är under 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. En ytterligare förutsättning är att han eller hon aktivt har deltagit i utbildningen. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget. Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Utkastets förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens. I utkastet föreslås inte att det ska vara ett krav att grunden för uppehållstillståndet ska ha upphört.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Den som har haft ett uppehållstillstånd med längre giltighetstid på grund av studier eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå men som inte hunnit avsluta sina studier på denna tid bör ha möjlighet att få ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. För den som fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder bör bestämmelsen endast vara tillämplig om grunden för det tidigare tillståndet har upphört. Om den ursprungliga grunden kvarstår ska i stället uppehållstillstånd

beviljas på den grunden. Ett tillstånd för fortsatta studier bör endast kunna beviljas om den studerande aktivt deltar i utbildningen och uppfyller samma villkor som gäller för den vars tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen och som beviljas ett längre uppehållstillstånd med anledning av studier. Eftersom alla som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd för fortsatta studier kommer att vara över 18 år behövs inte någon nedre åldersgräns. Det bör alltså krävas att utlänningen inte har fyllt 25 år, studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning och inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Uppehållstillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument. För att undvika långa förlängningstillstånd bör dock ett uppehållstillstånd för fortsatta studier beviljas med längst tretton månader i taget. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

7.2 Studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan

Regeringens förslag: Den som vid första prövningen av sin asylansökan har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå på grund av studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon är under 25 år och studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Ett sådant uppehållstillstånd kan bara beviljas en gång.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser lämnar förslaget utan invändningar. Några remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Göteborg*, ifrågasätter om inte tidsgränsen för att klara introduktionsprogrammet bör vara längre. Några remissinstanser, bl.a. *UNICEF Sverige*, anser att formen för uppehållstillstånd inte är behovsanpassat utan gynnar de som har förutsättningar att studera och lyckas.

Skälen för regeringens förslag: I princip alla nyanlända gymnasieungdomar påbörjar sina gymnasiestudier på ett introduktionsprogram. Introduktionsprogram kan innehålla både grundskoleämnen och ämnen på gymnasienivå. Det största introduktionsprogrammet i gymnasieskolan är språkin introduktion. Språkin introduktion är en utbildning för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program och som behöver en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. I avsnitt 6.4.1

Prop. 2016/17:133 föreslås att en utlänning som studerar på ett introduktionsprogram i vissa fall ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för studierna på gymnasial nivå med en giltighetstid på tretton månader. Enligt förslaget ska den som annars skulle beviljas ett uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet kunna få ett sådant tillstånd redan vid den första prövningen av sin asylansökan. I genomsnitt studerar nyanlända i gymnasieåldern på introduktionsprogrammet språkintröduktion i två år. Av de som börjat på språkintröduktion går en fjärdedel efter två år på ett nationellt program, och en femtedel på ett annat intröduktionsprogram. Övriga kan t.ex. ha påbörjat studier på komvux eller arbeta. För att en utlänning som har påbörjat studier på ett intröduktionsprogram ska kunna fortsätta med sina studier och därmed kunna få behörighet till ett nationellt program bör den som på det sättet endast har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå på grund av studier på ett intröduktionsprogram i tretton månader, och som inte hunnit påbörja studier på ett nationellt program eller motsvarande när uppehållstillståndet upphör att gälla, ha möjlighet att få ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på grund av studierna på intröduktionsprogrammet. Denna möjlighet bör bara finnas för de som inte har haft ett uppehållstillstånd på någon annan grund dessförinnan. Ett tillstånd för fortsatta studier bör endast kunna beviljas om den studerande är under 25 år och studerar på ett intröduktionsprogram i gymnasieskolan. Någon nedre åldersgräns behövs inte eftersom alla som kan komma i fråga för ett uppehållstillstånd för fortsatta studier kommer att vara över 18 år. Även det nya uppehållstillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. För att ytterligare stärka incitamenten att påbörja studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande bör möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på intröduktionsprogram bara finnas en gång.

Några remissinstanser, bl.a. *Förvaltningsrätten i Göteborg*, ifrågasätter om inte tidsgränsen om totalt ungefär två år för att klara intröduktionsprogrammet bör vara längre och bl.a. *UNICEF Sverige* anför att formen för uppehållstillstånd inte är behovsanpassad. Regeringen anser dock att den föreslagna ordningen är väl avvägd. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

8 Upphållstillstånd efter fullföljd utbildning

Regeringens förslag: Den som har haft ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid än annars på grund av studier och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, liksom den som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier, ska, om utbildningen har fullföljts, kunna beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Tillståndet ska vara

Utkastets förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens. I utkastet föreslås inte att det ska vara ett krav att grunden för uppehållstillståndet ska ha upphört.

Remissinstanserna: Många remissinstanser är positiva till förslaget om att bevilja uppehållstillstånd för etablering. Några remissinstanser, bl.a. *Migrationsverket*, framhåller risken för att handläggningstiden kan överstiga tillståndstidens längd. *Förvaltningsrätten i Göteborg* menar att tillståndstiden därför bör räknas från dagen för beslut i kombination med att ansökan ska göras inom en viss kortare tid efter den dag examensbevis eller motsvarande är utfärdat. *UNICEF Sverige* föreslår att regeringen ser över eventuella lättnader i anställningsform för de ungdomar som omfattas av förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att det är rimligt att de som har fullföljt utbildning på gymnasial nivå får en viss tid på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och att det förlängda tillståndet därför bör ha en giltighetstid som motsvarar sex månader utöver tiden för utlänningens utbildning. Även om giltighetstiden på uppehållstillstånden bestäms till sex månader utöver den tid som återstår på utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller motsvarande, kan det förekomma att den studerande inte hinner fullfölja sin utbildning enligt planen. För att säkerställa att en utlänning alltid har sex månader på sig att etablera sig på arbetsmarknaden bör den som har haft ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid på grund av studier och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd eller som har haft ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller för fortsatta studier kunna få ett nytt uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Om den ursprungliga grunden, t.ex. skyddsbehov, kvarstår för den som haft ett tillstånd med längre giltighetstid på grund av studier bör i stället gälla att uppehållstillstånd ska beviljas på den grunden. Det bedöms inte nödvändigt att se över eventuella lättnader i anställningsform för de ungdomar som omfattas av förslaget, så som *UNICEF Sverige* föreslår, eftersom det bör vara lika villkor som för övriga som omfattas av den tillfälliga lagen. Det nya tillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat. Några remissinstanser, bl.a. *Migrationsverket* framhåller risken för att handläggningstiden kan överstiga tillståndets längd. Enligt regeringen bör prövningen av just denna form av uppehållstillstånd vara förhållandevis enkel. Det saknas därför anledning att anta att *Migrationsverkets* handläggningstider skulle överstiga tillståndets längd. Även om handläggningstiderna i undantagsfall skulle överstiga uppehållstillståndets längd innebär det inte någon rättsförlust för den enskilde som har rätt att vara i landet under handläggningstiden och under denna tid har möjlighet att kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Till skillnad från *Förvaltningsrätten i Göteborg* anser regeringen därför att den föreslagna ordningen är ändamålsenlig. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

9 När ska ansökan vara gjord?

Regeringens förslag: En ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning ska kunna göras och bifallas trots att utlänningen vistas i Sverige.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans motsätter sig förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket UtlL ska en utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får enligt den regeln inte göras eller bifallas efter inresan. En ansökan om ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning bör dock kunna göras och bifallas trots att utlänningen vistas i Sverige. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den tillfälliga lagen.

10 Återkalla och ompröva giltighetstiden för uppehållstillstånd

Regeringens förslag: Den som har ett längre uppehållstillstånd för studier eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program eller motsvarande, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd för studier som har beviljats en utlänning vars grund för uppehållstillstånd är skyddsbehov, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder, ska kunna omprövas om förutsättningarna för att bevilja ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen. Ett längre uppehållstillstånd för studier som beviljats en utlänning vars grund för uppehållstillstånd är verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och ett uppehållstillstånd för fortsatta studier, ska kunna återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Det ska införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Utkastets förslag överensstämmer delvis med regeringens. Förslaget i utkastet innebär att även ett längre uppehållstillstånd för studier som har beviljats en utlänning vars grund för uppehållstillstånd är skyddsbehov, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder kan återkallas.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anför att ett uppehållstillstånd för en skyddsbehövande inte kan återkallas för att denne inte studerar och ifrågasätter varför en skyddsbehövande ska redovisa studieaktivitet. *Förvaltningsrätten i Stockholm* ifrågasätter om det bör vara möjligt att återkalla ett tillstånd när grunden för detta kvarstår. Vissa remissinstanser, bl.a. *CSN*, efterlyser klargöranden av vad aktivt deltagande i en utbildning innebär. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* efterlyser ett klagörande av om lärare förväntas göra sammanställningar av en elevs prestation när eleven ber om det och om elevens rätt till efterfrågat material. Vidare anför *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* att upplysningsbestämmelsen är onödig. *Migrationsverket* förordrar att aktivt deltagande enbart styrks genom betygsutdrag. *Sveriges advokatsamfund* anför att redovisningen av studieaktivitet kräver en utökad service- och informationsskyldighet hos *Migrationsverket*. Vissa remissinstanser, bl.a. *Sveriges Elevkårer* och *Sveriges Skolledarförbund*, menar att skolledare och lärare riskerar att hamna i svåra etiska dilemman. Vidare anför några remissinstanser, bl.a. *Sveriges Skolledarförbund*, att det bör klargöras att allt som rör beslut om uppehållstillstånd åligger *Migrationsverket*, inte skolan.

Skälen för regeringens förslag: Det är viktigt att uppmuntra till studier på gymnasial nivå. Det är också viktigt att den som har fått ett längre uppehållstillstånd för studier eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier sköter sina studier, dvs. aktivt deltar i utbildningen. Gör han eller hon inte det bör det i vissa fall finnas en möjlighet att återkalla tillståndet.

För att *Migrationsverket* ska kunna kontrollera om den studerande aktivt deltar i utbildningen bör det införas en skyldighet för den studerande att varje år redovisa för *Migrationsverket* att han eller hon aktivt deltar i utbildningen. Enligt 8 kap. 8 § gymnasieförordningen (2010:2039) ska betyg efter avslutade kurser dokumenteras i en betygskatalog. En elev har enligt 8 kap. 9 § samma förordning rätt att få ett utdrag ur betygskatalogen. Ett sätt för den studerande att visa att han eller hon aktivt har deltagit i utbildningen, i det fall eleven hunnit avsluta och således betygssatts i några kurser, kan därför vara att ge in ett sådant utdrag till *Migrationsverket*.

Eftersom det kan förekomma fall där den enskilde inte hunnit avsluta några kurser och betygssättas anser regeringen, till skillnad från *Migrationsverket*, att det även bör finnas andra möjligheter att redovisa aktivt deltagande. Ett sätt kan vara att ge in dokumentation som visar att den studerande har närvarat vid undervisningen eller underlag som visar att han eller hon följer sin individuella studieplan, om en sådan har upprättats, eller annars något liknande planeringsdokument. Om

Prop. 2016/17:133 redovisning inte sker bör tillståndet kunna återkallas, dock inte innan utlänningen fått en påminnelse om att lämna in det efterfrågade underlaget. Bland andra CSN efterfrågar klagöranden av vad som avses med att aktivt delta. Den närmare innebörden av att aktivt delta rör detaljfrågor och bör därför inte anges i lag utan i stället i verkställighetsföreskrifter. Till skillnad från *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* anser regeringen att en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning har ett informationsvärde och därför bör tas in i den tillfälliga lagen. Kraven på den enskilde bör inte ställas högre än på andra studerande. Det innebär att det kan bli fråga om olika krav beroende på var personen studerar. I gymnasieskolan finns krav på elevnärvaro. Inom komvux finns däremot inte krav på närvaro varför studieprestation får större betydelse. Det innebär dock också att andra omständigheter får betydelse, t.ex. att någon är, eller har varit, sjukskriven bör därför kunna beaktas vid prövningen av om någon uppfyllt kravet på att aktivt ha deltagit i undervisningen. Utgångspunkten bör vara att det är sådan dokumentation som redan finns tillgänglig hos respektive utbildningsanordnare som ska användas när en studerande redovisar sin studieaktivitet. Lärare förväntas alltså inte kunna tillhandahålla någon mer dokumentation än de gör i dag utan bör följa gängse rutiner för att följa upp och dokumentera närvaro och prestationer. Som bl.a. *Sveriges Skolledarförbund* påpekat bör det inte vara lärares eller skolledares skyldighet att bedöma studieaktivitet om huvudsyftet med bedömningen är prövning av frågan om uppehållstillstånd. Allt som rör frågan om uppehållstillstånd bör även fortsättningsvis åligga Migrationsverket och domstolarna. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* efterlyser även klagöranden i fråga om elevens rättigheter och utbildningsanordnarens skyldigheter, bl.a. vad som händer om huvudmannen för en fristående skola inte bistår den enskilde med efterfrågat material. Enligt regeringen saknas det anledning att anta att utbildningsanordnare inte bistår de studerande i möjligaste mån. Om en sådan situation ändå skulle uppkomma är det upp till tillämparen att bedöma betydelsen av ett sådant agerande. Med hänsyn till att Migrationsverket har en allmän serviceskyldighet i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde anser regeringen att det inte finns behov av en utökad service- och informationsskyldighet för Migrationsverket, så som *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar.

Vissa remissinstanser, bl.a. *Sveriges Skolledarförbund* och *Sveriges Elevkårer*, menar att kopplingen mellan studieresultat och uppehållstillstånd riskerar leda till att skolledare och lärare hamnar i svåra etiska dilemman. Det är Migrationsverket som avgör alla frågor som rör uppehållstillstånd. Skolledare och lärare ska även i fortsättningen följa skolans styrdokument. Regeringen har fullt förtroende för att skolledare och lärare i betygssättning inte tar hänsyn till andra faktorer än sådana som rör själva betygssättningen. De nya reglerna bör därför inte påverka lärares och skolledares bedömningar.

Återkallelse bör också kunna ske om förutsättningarna för att bevilja tillståndet inte längre föreligger. Det kan vara fråga om att det i efterhand kommer fram att förutsättningarna för att erhålla tillståndet inte fanns

från början eller att de senare brustit. En bestämmelse som innebär att ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och ett uppehållstillstånd för fortsatta studier får återkallas om förutsättningarna för att bevilja tillståndet inte längre föreligger, utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen bör därför införas.

För den som får ett längre uppehållstillstånd för studier är grunden för tillståndet inte studier. *Kammarrätten i Stockholm* anför att ett uppehållstillstånd för en skyddsbehövande inte kan återkallas för att denne inte studerar och ifrågasätter varför en skyddsbehövande ska redovisa studieaktivitet. *Förvaltningsrätten i Stockholm* ifrågasätter om det bör vara möjligt att återkalla ett tillstånd när grunden för detta kvarstår. Regeringen anser att det inte finns några principiella skäl som hindrar att återkallelse sker om studierna inte sköts i de fall när grunden för det längre tillståndet för studier är verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. I de fallen bör återkallelse kunna ske under samma förutsättningar som när grunden för uppehållstillståndet är studier. Migrationsverket bör dock ha möjlighet att, om det alltså finns en annan grund för uppehållstillstånd, avstå från att återkalla tillståndet om en återkallelse endast skulle medföra en onödig administrativ omgång där ett tillstånd återkallas och ett annat beviljas. Det bör därför i paragrafen anges att uppehållstillståndet får återkallas.

Om grunden för tillståndet är skyddsbehov, synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller bestående verkställighetshinder och den grunden kvarstår instämmer däremot regeringen i remissinstansernas synpunkt att det kan ifrågasättas principiellt att införa regler som innebär att uppehållstillståndet kan återkallas på grund av att studier inte sköts. Återkallelse bör inte kunna ske i dessa fall. Eftersom ett längre uppehållstillstånd för studier kan gälla för en längre tid än andra uppehållstillstånd där giltighetstiden har bestämts enligt den tillfälliga lagen bör det däremot finnas en möjlighet att ompröva giltighetstiden för ett sådant tillstånd under samma förutsättningar som ett uppehållstillstånd kan återkallas i de fall där grunden för uppehållstillståndet är studier. Giltighetstiden för ett sådant uppehållstillstånd bör därför kunna omprövas om förutsättningarna för att bestämma en längre giltighetstid inte längre föreligger, utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

11 En ny lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Regeringens förslag: En tidsbegränsad lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska införas. Lagen ska innehålla bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, om uppehållstillstånd för fortsatta studier, om uppehållstillstånd efter

fullföljd utbildning, om permanent uppehållstillstånd vid försörjning och bestämmelser om när ett tillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser yttrar sig inte särskilt i denna del. *Förvaltningsrätten i Luleå* saknar överväganden rörande möjligheten att införa bestämmelser i utlänningslagen i stället för i tillfälliga lagar.

Skälen för regeringens förslag: I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att den som har haft ett längre tillstånd för studier ska ha möjlighet att beviljas permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning enligt 17 § i den tillfälliga lagen även en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. Det bör i vissa fall även vara möjligt för den som har studerat på ett av gymnasieskolans introduktionsprogram när han eller hon hade ett tidigare uppehållstillstånd att beviljas ett uppehållstillstånd för studier både på introduktionsprogram och på nationella program eller motsvarande en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. Även möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier och ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning bör finnas kvar en tid efter att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. För tydlighets skull, och eftersom det rör sig om bestämmelser som ska gälla under en begränsad tid, anser regeringen att detta bör regleras i en särskild tidsbegränsad lag. I den lagen bör alla bestämmelser som bör vara tillämpliga efter det att den tillfälliga lagen har upphört tas in. Det innebär att det i lagen bör finnas bestämmelser om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, om uppehållstillstånd för fortsatta studier, om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och om permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Vidare bör bestämmelser om när uppehållstillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande tas in i den nya lagen.

12 Följdändringar i etableringslagen

Regeringens förslag: Vissa nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning ska ingå i målgruppen för lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Detta ska gälla både när uppehållstillstånd har beviljats enligt den tillfälliga lagen och enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Utkastets förslag överensstämmer delvis med regeringens. I utkastet föreslås att alla nyanlända som har uppehållstillstånd som tidsbegränsats eller beviljats enligt den tillfälliga lagen eller enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen* anser att det endast finns skäl att utvidga målgruppen för etableringslagen med vissa nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier. I övrigt ifrågasätter *Arbetsförmedlingen* nödvändigheten av att utvidga etableringslagen. Övriga remissinstanser har inte yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: I utkastet till lagrådsremiss föreslås att alla nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som tidsbegränsats eller beviljats enligt den tillfälliga lagen eller enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, förkortad etableringslagen, och lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Etableringslagen innehåller bestämmelser om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrarers etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet. Lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning innehåller bestämmelser om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning genom anvisning till en kommun. Målgruppen för dessa lagar omfattar bl.a. utlännningar som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring om uppehållstillstånd beviljats enligt 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § UtIL och utlännningar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till sådana utlännningar, 2 och 2 a §§ etableringslagen samt 2 och 3 §§ lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Rätten till etableringsplan enligt etableringslagen gäller för personer som är 18 eller 19 år endast om de saknar föräldrar här i riket. Rätten gäller vidare bara inom ett år från att en nyanländ först folkbokfördes i en kommun. Nyanlända som går i gymnasieskola har inte rätt att få en etableringsplan.

Arbetsförmedlingen anser att nyanlända som är 20 till 24 år och studerar på komvux eller särsvux som en insats i sin etableringsplan bör ha möjlighet att fortsätta med sina etableringsinsatser även om de får ett uppehållstillstånd på grund av studier. I övrigt ifrågasätter *Arbetsförmedlingen* nödvändigheten av att utvidga etableringslagen.

Vad gäller personer som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på nationella program eller motsvarande samt för fortsatta sådana studier omfattar det personer som har fyllt 20 år och som vid första prövningen av uppehållstillstånd fått ett tillfälligt uppehållstillstånd som t.ex. skyddsbehövande. Vid första kontakten med *Arbetsförmedlingen* har de ett uppehållstillstånd som redan i dag kan ge rätt till en etableringsplan enligt etableringslagen. För sådana personer fattar *Arbetsförmedlingen* i regel beslut om att upprätta en etableringsplan. Vid prövningen av fortsatt tillstånd kan det hända att

Prop. 2016/17:133 personen, som en insats i sin etableringsplan, studerar på gymnasial nivå inom komvux eller särvux. För att säkerställa att denna grupp kan fortsätta sina studier och andra etableringsinsatser inom etableringsuppdraget, vilket på sikt kan antas gynna individens etablering, anser regeringen i linje med Arbetsförmedlingens resonemang att personer med nu aktuella uppehållstillstånd bör ingå i målgruppen för etableringslagen.

Vad gäller personer med uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning innebär begränsningen i etableringslagen att nyanlända bara har rätt till etableringsplan under ett år från folkbokföring, att etableringsinsatser i normalfallet inte kan bli aktuellt. För det fall en nyanländ beviljas ett sådant uppehållstillstånd inom ett år från folkbokföring bör dock möjligheten till deltagande i etableringsinsatser finnas, eftersom detta kan antas bidra till att personen får möjlighet att finna ett arbete som kvalificerar för permanent uppehållstillstånd, vilket är syftet med uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Även nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning bör därför omfattas av etableringslagen.

Vad gäller andra nyanlända med uppehållstillstånd som har tidsbegränsats eller beviljats enligt den tillfälliga lagen eller enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå, anser regeringen att det saknas skäl för att de bör omfattas av etableringslagen.

Det bör noteras att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att se över det regelverk som gäller för vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Som en del i detta arbete har promemorian Ett nytt regelverk för nyanlända invandras etablering i arbets- och samhällslivet (Ds 2016:35) utarbetats. I promemorian föreslås bl.a. att etableringslagen ska upphöra att gälla och ersättas av en ny lag i vilken målgruppen för etableringsinsatser inte längre omfattar personer som är 18–19 år.

Avslutningsvis anser regeringen att vissa nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning bör ingå i målgruppen för etableringslagen. Detta bör gälla både när uppehållstillstånd har beviljats enligt den tillfälliga lagen och enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Vad gäller lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning föreslås i utkastet till lagrådsremiss att ensamkommande barn och andra nyanlända som fått uppehållstillstånd på grund av studier vid andra prövningen av uppehållstillstånd ska omfattas av målgruppen. Ensamkommande barn omfattas dock inte av lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning enligt en uttrycklig bestämmelse i lagen, utan bosätts i särskild ordning. Regeringen finner inte skäl för att andra nyanlända med uppehållstillstånd enligt de föreslagna grunderna för studier ska omfattas av bosättningslagen. Lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning bör därför inte utvidgas till att omfatta personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning.

13 Ytterligare ändringar i den tillfälliga lagen

13.1 När kan uppehållstillstånd vägras?

Regeringens förslag: Längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och permanent uppehållstillstånd ska kunna vägras om den sökande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

Utkastets förslag överensstämmer delvis med regeringens. I utkastet föreslås inte att uppehållstillstånd som rör studier ska kunna vägras om den sökande har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. I utkastet föreslås också en annan lagteknisk lösning.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anför att kravet som finns i bestämmelserna om uppehållstillstånd som rör studier, om att den enskilde inte ska utgöra ett hot mot allmän ordning och säkerhet, bör tas in i en gemensam bestämmelse. *Förvaltningsrätten i Göteborg* noterar att förslaget saknar överväganden i fråga om möjligheten att vägra uppehållstillstånd som rör studier om utlänningen har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. Enligt *Kammarrätten i Stockholm*, som upplyser om att hot mot allmän ordning och säkerhet inte omfattar alla former av brottslighet, borde man överväga att även införa en motsvarighet till 5 kap. 17 § första stycket UtL beträffande de uppehållstillstånd som rör studier. Övriga remissinstanser som yttrar sig i denna del tillstyrker, välkomnar, är positiva eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 17 § den tillfälliga lagen kan en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder, och vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon kan försörja sig genom inkomst från anställning eller näringsverksamhet. De enda som är undantagna från denna möjlighet är de under 25 år som inte fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande.

Vid prövningen av om uppehållstillstånd ska beviljas enligt utlänningslagen ska i regel hänsyn tas till om personen utgör en fara för allmän ordning och säkerhet, se t.ex. 5 kap. 17 a § UtL. Det är inte lämpligt att den som utgör en sådan säkerhetsrisk får ett permanent uppehållstillstånd. Därför bör dessa personer få undantas från möjligheten att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Detsamma bör

Prop. 2016/17:133 gälla beträffande längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier eller uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. I likhet med *Kammarrätten i Stockholm* anser regeringen att detta bör regleras i en gemensam bestämmelse.

Vid prövningen av om uppehållstillstånd ska beviljas enligt utlänningslagen görs också en vandelsprövning i vissa fall, se 5 kap. 17 § UtL. En sådan prövning bör kunna göras även vid prövningen av om permanent uppehållstillstånd ska beviljas enligt den tillfälliga lagen. Det bör alltså finnas en möjlighet att vägra permanent uppehållstillstånd om den sökande gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet. *Lagrådet* och *Förvaltningsrätten i Göteborg* framför att en motsvarande reglering bör övervägas beträffande uppehållstillstånd som rör studier. Regeringen instämmer i detta och delar *Kammarrätten i Stockholms* uppfattning att samma sak bör gälla för en person som får ett längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier eller uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. En bestämmelse med den innebörden bör tas in i den tillfälliga lagen.

13.2 Tidsbegränsat uppehållstillstånd för flyktingar

Regeringens förslag: En flykting som tidigare har bedömts utgöra en säkerhetsrisk ska kunna få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tre år om han eller hon inte utgör en säkerhetsrisk vid förlängningstillfället.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig i denna del tillstyrker, välkomnar, är positiva eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den tillfälliga lagen beviljas en flykting ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tre år om inte han eller hon bedöms utgöra en säkerhetsrisk, dvs. om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Den som har haft ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på kortare tid än tre år kan vid en prövning av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas endast få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på tretton månader, oavsett om den tidigare bedömningen visat sig vara felaktig eller om han eller hon inte längre utgör en säkerhetsrisk. För den som inte utgör en sådan risk men fortfarande är flykting bör i dessa fall uppehållstillståndets längd vara samma som flyktingar normalt får vid första prövningstillfället, dvs. tre år. Den aktuella bestämmelsen i den tillfälliga lagen bör ändras så att detta framgår.

13.3 Undantag från försörjningskravet om sökanden är ett barn

Prop. 2016/17:133

Regeringens förslag: Det ska inte ställas något försörjningskrav som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig i denna del tillstyrker, välkomnar, är positiva eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 9 § den tillfälliga lagen gäller som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning att den person som utlännings åberopar anknytning till kan försörja sig och utlännings och har en bostad av tillräcklig standard och storlek för sig och utlännings. Av 10 § framgår att undantag från försörjningskravet gäller i vissa fall. Undantag gäller om den person som utlännings åberopar anknytning till är ett barn. Om den person som utlännings åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller försörjningskravet endast om utlännings ansöker om uppehållstillstånd senare än tre månader efter det att anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd. Om en ansökan görs inom tre månader får försörjningskrav ändå ställas upp dels om familjeåterförening kan ske i ett land utanför EU om den sökande eller den i Sverige bosatte har en särskild anknytning till detta land, dels om den sökande och anknytningspersonen har en nyetablerad relation.

Om en utlännings som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige får barn kommer barnet att behöva uppehållstillstånd för att vistas i Sverige. I de flesta fall kommer något av de undantag från försörjningskravet som beskrivits inte att vara tillämpligt vilket innebär att det kommer att krävas att barnets förälder kan försörja sig och barnet för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Det vore inte rimligt att neka barnet uppehållstillstånd i denna situation. Det finns visserligen ett utrymme för att bevilja barnet uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § UtlL på grund av särskilt ömmande omständigheter. Av Migrationsöverdomstolens praxis följer att denna bestämmelse bör tillämpas så att hänsyn tas till andra omständigheter än sådana som anses synnerligen eller särskilt ömmande om detta följer av t.ex. Europakonventionen (jfr MIG 2015:4). För att det ska stå klart att något försörjningskrav inte ska ställas om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige bör dock en särskild undantagsbestämmelse införas i den tillfälliga lagen.

13.4 Överklagande av beslut

Regeringens förslag: Migrationsverkets beslut enligt den tillfälliga lagen ska få överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § UtlL.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *FARR* ifrågasätter om inte Migrationsverkets beslut om tidsbegränsade uppehållstillstånd bör kunna överklagas. Övriga remissinstanser som yttrar sig i denna del tillstyrker, välkomnar, är positiva eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av 14 kap. 3 § UtlL framgår i vilka fall Migrationsverkets beslut enligt utlänningslagen får överklagas till en migrationsdomstol. Bland annat får Migrationsverkets beslut att avslå en ansökan om uppehållstillstånd eller att återkalla ett uppehållstillstånd överklagas till en migrationsdomstol. Det är inte möjligt att överklaga Migrationsverkets beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd även om sökanden har begärt att få ett längre uppehållstillstånd eftersom beslutet inte innebär ett avslag på en ansökan om uppehållstillstånd (MIG 2010:20). *Förvaltningsrätten i Stockholm* har ifrågasatt denna ordning ur ett rättssäkerhetsperspektiv med hänsyn till att de nya bestämmelserna kan ge rätt till en betydligt längre tillståndstid. Även *FARR* anser att ett beslut om ett uppehållstillstånds längd bör kunna överklagas. Regeringen konstaterar dock att även dagens ordning innebär stora skillnader för de som får ett tidsbegränsat i stället för ett permanent uppehållstillstånd. Gällande ordning bedöms dock vara väl avvägd och godtagbar ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Av tydlighetsskäl bör en särskild överklagandebestämmelse tas in i den tillfälliga lagen som anger att Migrationsverkets beslut enligt den tillfälliga lagen också får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som enligt 14 kap. 3 § UtlL.

14 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya lagförslagen i den tillfälliga lagen, utlänningslagen och etableringslagen ska träda i kraft den 1 juni 2017. Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska träda i kraft den 20 juli 2019. Detsamma ska gälla för de nya lagförslagen i utlänningslagen och etableringslagen som ska tillämpas efter den tillfälliga lagens giltighetstid.

Vissa av bestämmelserna i den tillfälliga lagen ska gälla vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från ett barn trots att ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Det gäller bestämmelserna om längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn, uppehållstillstånd

för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet, och uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som hunnit bli vuxna när det tidsbegränsade uppehållstillståndet på grund av verkställighetshinder löper ut. Vidare gäller det bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd vid försörjning, om när uppehållstillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande.

Bestämmelserna i den tillfälliga lagen ska även efter lagens giltighetstid gälla för överklagande av beslut som har fattats enligt den lagen och som rör uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, permanent uppehållstillstånd vid försörjning, omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd eller återkallelse av uppehållstillstånd.

Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska upphöra att gälla den 20 januari 2023. Bestämmelserna om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och om uppehållstillstånd för fortsatta studier ska dock upphöra att gälla den 20 december 2021, och bestämmelsen om uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning den 20 juli 2022. Bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd ska i vissa fall fortfarande gälla för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har haft ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ett uppehållstillstånd för fortsatta studier eller ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och utlänningen senast vid den tidpunkten har fullföljt utbildningen. Vidare ska lagen fortfarande gälla för överklagande av beslut som har fattats enligt lagen.

Utkastets förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inte yttrat sig över förslaget i denna del. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Kammarrätten i Stockholm*, anför att det är märkligt att redan nu föreslå att viss lagstiftning ska träda i kraft först den 20 juli 2019.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att de nya lagförslagen i den tillfälliga lagen, utlänningslagen och etableringslagen kan träda i kraft så snart som möjligt. Det föreslås därför att dessa lagförslag ska träda i kraft den 1 juni 2017. Lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå bör träda i kraft när den tillfälliga lagen upphör att gälla, dvs. den 20 juli 2019. När den tillfälliga lagen har gällt i två år ska regeringen bedöma behovet av att lagen gäller även under det tredje året. Som bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* påpekar kan resultatet av den bedömningen få konsekvenser för de nu aktuella förslagen. Om så blir fallet får detta hanteras i det lagstiftningsärende som då blir aktuellt. Detsamma bör gälla för de nya lagförslagen i utlänningslagen och etableringslagen som ska tillämpas efter den tillfälliga lagens giltighetstid.

Av skäl som redovisas i avsnitt 5.2, 6.2 och 6.3 bör vissa av bestämmelserna i den tillfälliga lagen gälla vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från ett barn vars ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Det gäller bestämmelserna om längre uppehållstillstånd för ensamkommande barn, om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet och om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som hunnit bli vuxna när det tidsbegränsade uppehållstillståndet på grund av verkställighetshinder löper ut. Vidare gäller det bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd vid försörjning, om när uppehållstillstånd får vägras, om undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, om skyldighet att redovisa studieaktivitet, om omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, om återkallelse av uppehållstillstånd och om överklagande.

Bestämmelserna i den tillfälliga lagen bör även efter lagens giltighetstid gälla för överklagande av beslut som har fattats enligt den lagen.

I förarbetena till den tillfälliga lagen anges att den som har haft ett längre tillstånd för studier ska ha möjlighet att beviljas permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning enligt 17 § i den tillfälliga lagen även en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla. En utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande är normalt treårig. Uppehållstillståndens giltighetstid kommer därmed i regel inte att överstiga tre år och sex månader. Därför bör lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå upphöra att gälla den 20 januari 2023. Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå som beviljas enligt lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå bör gälla som längst till den dag lagen upphör att gälla. För att uppehållstillstånd som beviljas enligt lagen inte ska vara kortare än tretton månader bör bestämmelsen upphöra att gälla den 20 december 2021. För att ett uppehållstillstånd för fortsatta studier som längst ska gälla till den 20 januari 2023 bör de bestämmelserna också upphöra att gälla den 20 december 2021. För att ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning som längst ska kunna gälla till samma datum bör den bestämmelsen upphöra att gälla den 20 juli 2022. Permanent uppehållstillstånd vid försörjning bör kunna beviljas även efter lagens giltighetstid om ansökan har registrerats hos Migrationsverket under lagens giltighetstid, dvs. före den 20 januari 2023, och utlänningsen senast vid den tidpunkten har fullföljt utbildningen. Den bestämmelsen bör därför i vissa fall gälla även efter lagens giltighetstid om ansökan har registrerats före den 20 januari 2023 och sökanden har haft ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ett uppehållstillstånd för fortsatta studier eller ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och senast vid den tidpunkten har fullföljt utbildningen. Vidare bör lagen gälla för överklagande av beslut som Migrationsverket har fattat enligt lagen. *Lagrådet* anför att samtliga bestämmelser i enlighet med vad som redovisats bör tas in i övergångsbestämmelserna i den tillfälliga lagen och i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå. Att

vissa bestämmelser i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska upphöra att gälla innan lagen i övrigt upphör bör dock enligt regeringen regleras i separata ändringsförfattningar eftersom detta ligger mer i linje med rådande principer för författningsskrivning.

15 Kostnader och andra konsekvenser

Regeringens bedömning: Migrationsverket kan i enskilda ärenden få en ökad arbetsbörda till följd av förslagen. Som helhet ryms dock förslagets påverkan på såväl Migrationsverket som domstolarna inom befintliga anslagsramar. Förslagen medför inga nya åtaganden som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas.

Utkastets bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar synpunkter i denna del. *Migrationsverket* anför att nya tillståndsgrunder riskerar att leda till längre handläggningstider och högre kostnader för myndigheten samt att förslaget innebär att antalet ärenden får antas öka. Många remissinstanser, däribland *Sveriges kommuner och Landsting (SKL)*, *Lärarnas Riksförbund*, *Sveriges Skolledarförbund* och ett flertal av de kommuner som yttrat sig ifrågasätter de kostnadsberäkningar som gjorts, efterlyser ytterligare överväganden i konsekvensanalysen och anför att den kommunala finansieringsprincipen ska gälla. Flera av dem befarar att förslaget kan innebära betydande kostnader för elevers gymnasieutbildning och *Skolverket* anför även att förslagets påverkan på kommunernas aktivitetsansvar behöver belysas.

SKL anför att det är viktigt att regeringen säkerställer att den som får sex månaders uppehållstillstånd och den som väntar på att förlängningsansökan prövas inte faller utanför olika välfärdssystem. *SKL* anför även att kommuner och landsting måste få ersättning för kostnader för mottagande av dem som omfattas av förslaget och att ersättning måste ges för dem som får uppehållstillstånd på grund av tillfälliga verkställighetshinder. Vidare anför *SKL* att det inte är säkert att barn som söker asyl och inte vistas på förläggning har rätt till skolgång.

Några remissinstanser efterlyser ytterligare överväganden i barnkonsekvensanalysen. Till exempel menar *Barnombudsmannen* att barnkonsekvensanalysen saknar en koppling till barnets bästa och en analys utifrån åldersdiskriminering, möjligheten att tillgodogöra sig sina studier, hur förslagets komplexitet kan påverka barnets rätt att tillgodogöra sig möjligheterna enligt förslaget och vikten av information till barnet och vem som ska förmedla den. Många remissinstanser, bl.a. *Barnombudsmannen*, *Läraryrket*, *Röda korset*, *Rädda Barnen*, *Skolverket* och *UNICEF Sverige* anför att förslaget kan leda till ett ökat behov av stöd till de studerande och skolorna. Några remissinstanser anför att förslaget leder till ett ökat behov av resurser för skolväsendet, bl.a. *Lärarnas Riksförbund* och *Röda korset*, och vissa remissinstanser, bl.a. *Läraryrket*, framhåller särskilt ett ökat behov av elevstödande resurser. *Falkenbergs kommun* anför att barnkonsekvensanalysen borde

Prop. 2016/17:133 innefatta de som utesluts från förslaget. *Försäkringskassan* anför att förslaget kan leda till ökad arbetsbörda för myndigheten. *CSN* anför att merparten av de som omfattas av förslaget saknar rätt till studiestöd och att det hade varit önskvärt med en redovisning av om och hur studiestödet påverkas. *CSN* anser även att förslagen kommer att leda till försämrade utsikter till återbetalning av lån. *SKL* anför att förslaget medför ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och anser att ungas försörjning under studietiden borde tillgodoses genom studiestödssystemet och att en bestämmelse om att retroaktivt studiestöd kan utbetalas till socialnämnden ska införas. *Friskolornas riksförbund* önskar att det tydliggörs att elever som får rätt till fortsatt utbildning också genererar en rätt till ersättning för det fall eleven går i en fristående gymnasieskola. *Södertälje kommun* menar att förslaget kan innebära ett ökat administrativt arbete för skolorna.

Några remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, anför att när uppehållstillstånd blir beroende av studier kan det innebära stark press på eleverna vilket kan orsaka ohälsa och därför bör beaktas i barnkonsekvensanalysen. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Sigtuna kommun*, anför att förslaget även kan innebära en ökad stress när personerna efter gymnasieutbildningen måste hinna etablera sig på arbetsmarknaden. Vissa remissinstanser, bl.a. *SKL*, anför att förslaget kan innebära ökad press på lärarna. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Falkenbergs kommun*, saknar resonemang om hur kommunernas kostnader för boende till ensamkommande barn påverkas. *Kammarrätten i Stockholm*, *Förvaltningsrätten i Göteborg* och *Förvaltningsrätten i Luleå* anför även att förslaget kommer att medföra ökade arbetsinsatser för domstolarna.

Skälen för regeringens bedömning

Kostnader och arbetsbörda

Det huvudsakliga syftet med förslaget är att uppmuntra till studier på gymnasial nivå. Förslaget innebär att den som har påbörjat studier i gymnasieskolan eller motsvarande i vissa fall kan få ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid. Det är den enskilde som har att visa att förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd är uppfyllda. Till skillnad från bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* är det regeringens uppfattning att en sådan bedömning inte bör bli särskilt komplicerad.

Migrationsverket anför att antalet ärenden får antas öka till följd av förslaget och att det innebär kostnadsökningar. För de gymnasieungdomar som inte längre uppfyller kraven för att beviljas ett uppehållstillstånd i Sverige vid prövningen av om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas innebär förslaget att de i vissa fall kan få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Det kan dock antas att de ansöker om uppehållstillstånd på annan grund än studier i första hand. Förslaget innebär därför, enligt regeringens bedömning, inte någon nämnvärd ökning av antalet ärenden för *Migrationsverket*.

Den tillfälliga lagen ska gälla i högst tre år. Det innebär att när ett längre uppehållstillstånd för studier eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har löpt ut kommer i de flesta fall utlänningslagens regler att gälla. Det innebär i sin tur att den som har skyddsskäl kan antas beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Endast de som inte har rätt till

permanent uppehållstillstånd enligt utlänningslagen torde därför vilja ha ett nytt uppehållstillstånd för fortsatta studier eller ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Denna grupp bedöms vara mycket liten. De eventuella kostnadsökningarna i denna del ryms inom beslutade ekonomiska ramar. Som en följd av att det kommer att beviljas fler längre tidsbegränsade uppehållstillstånd än annars kommer antalet ärenden om förlängning av uppehållstillstånd att minska, vilket bidrar till en minskad arbetsbelastning för Migrationsverket. Så som *Migrationsverket* anför kommer en ny ärendekategori dock att innebära nya handläggnings- och bedömningsmoment.

Den studerande ska varje år lämna in intyg eller liknande för att redovisa att han eller hon aktivt deltar i utbildningen och Migrationsverket kommer även i vissa fall behöva skicka ut påminnelser om skyldigheten att redovisa aktivt deltagande och även i vissa fall pröva om ett uppehållstillstånd bör återkallas. Även om regeringen delar *Migrationsverkets* bedömning att myndigheten till viss del får anpassa sin verksamhet för att kontrollera intyg eller liknande förväntas prövningen inte innehålla omfattande eller svåra moment. Därför bedömer regeringen att handläggningstiderna totalt sett inte bör påverkas i nämnvärd mån trots att arbetsbördan kan förutses öka i enskilda ärenden.

För domstolarnas del innebär förslaget en marginell ökning av antalet överklagade beslut, vilket bedöms kunna hanteras inom befintliga ramar. Eftersom det inte är möjligt att överklaga Migrationsverkets beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd bedömer regeringen att det endast är en liten del av de beslut som Migrationsverket fattar som kommer att kunna överklagas. Enligt regeringens bedömning kommer förslaget endast att medföra marginellt ökade arbetsinsatser för domstolarna vilket innebär att de ökade kostnader som kan förväntas uppstå ryms inom beslutade ekonomiska ramar.

Förslaget medför inte några nya åtaganden som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Förslaget kan dock antas innebära att fler unga deltar i en gymnasieutbildning eller motsvarande, vilket medför något ökade kostnader för utbildningsplatser på gymnasial nivå. Samtidigt innebär gymnasiestudier att den unga har rätt till studiehjälp eller studiemedel och leder därmed sannolikt till att kommunernas kostnader för försörjningsstöd minskar.

Regeringens bedömning är att de allra flesta som beviljas ett uppehållstillstånd som tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen kommer att ha kvar samma grund för uppehållstillstånd när lagen upphör att gälla. Av de som beviljas ett tillstånd som tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen kommer därför den grupp, där studier på gymnasial nivå är skälet till att de får stanna i Sverige, att vara mycket liten. De eventuella kostnadsökningarna i denna del bedöms vara begränsade.

När det gäller gruppen ensamkommande barn som har ansökt om asyl senast den 24 november 2015 medför förslaget inte några ökade kostnader jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för år 2017.

När det gäller gruppen ensamkommande barn som har ansökt om asyl efter den 24 november 2015, och som saknar ett ordnat mottagande i hemlandet, bedöms dessa i första hand utbildas i gymnasieskolans regi och endast i mindre del inom komvux eller sårvox. En uppskattning av

Prop. 2016/17:133 vad förslaget i denna del innebär för kostnader för staten, i form av ersättning till kommunerna för mottagandet av de ensamkommande barnen och unga, är att det rör sig om ca 20 miljoner under 2017 och ca 25 miljoner under åren 2018–2020, utifrån aktuell information.

Eftersom förslaget i sin tur bidrar till nyanländas etablering på arbetsmarknaden bedöms det i förlängningen sannolikt även leda till ökade skatteintäkter och minskade kostnader för ekonomiskt bistånd. Till skillnad från många av remissinstanserna bedömer regeringen att förslaget inte innebär betydande kostnader för elevernas gymnasieutbildning eller utbildningsväsendet i stort. Det kan även noteras att schablonen för kommunens mottagande av nyanlända höjdes med 50 procent den 1 januari 2016. Vidare får kommuner och landsting från och med 2017 ett generellt statsbidrag om 10 miljarder kronor per år som ger kommunerna långsiktiga förutsättningar att utveckla välfärden utifrån lokala behov för generella välfärdsförstärkningar. *Försäkringskassan* anför att förslaget kan leda till ökad arbetsbörda för myndigheten eftersom fler kan anses bosatta och uppfylla aktuella förmånsvillkor. Bedömningen är dock att den ökade arbetsbördan för *Försäkringskassan* är marginell. Som *Skolverket* påpekar omfattas ungdomar under 20 år och som studerar på introduktionsprogram av kommunernas aktivitetsansvar enligt 29 kap. 9 § skollagen. Kommunerna kompenseras enligt finansieringsprincipen för detta åtagande med ett tillskott i det generella statsbidraget i samband med budgetpropositionen för år 2015. Några remissinstanser, bl.a. *Falkenbergs kommun*, har framfört att kommuner har ett ansvar för boende för ensamkommande barn och att förslaget saknar ett resonemang i kostnadsfrågan. Regeringen konstaterar dock att kommunernas kostnad för boende för denna grupp inte påverkas eftersom det rör sig om barn som ändå hade fått stanna i landet tills de fyllt 18 år. Liksom tidigare kommer statlig ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga att utgå till kommunerna, men regeringen avser att införa ett nytt ersättningssystem som träder ikraft den 1 juli 2017. Sammantaget rymmer de ekonomiska konsekvenserna av förslaget såväl vad gäller förvaltningsanslaget som de statliga ersättningarna som utgår inom befintliga ekonomiska ramar.

Friskolornas riksförbund önskar att det tydliggörs att elever som får rätt till fortsatt utbildning också genererar en rätt till ersättning för det fall eleven går i en fristående gymnasieskola. Förslaget innebär inte någon ändring i den ordning som enligt 16 kap. 52 § och 17 kap. 29, 31 och 35 §§ skollagen (2010:800) gäller beträffande offentliga bidrag till enskilda huvudmän för fristående skolor.

Regeringen anser i likhet med *SKL* att kommuner och landsting ska få ersättning för flyktningmottagandet. Statlig ersättning till kommuner och landsting för mottagande av nyanlända invandrare regleras i förordning och regeringen avser att göra de förändringar som är nödvändiga för att mottagandet av personer som omfattas av förslaget ska kunna utgöra grund för statlig ersättning. Regeringen har genom beslut den 12 januari 2017 ändrat i förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar på så sätt att uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 11 § UtL (tillfälliga hinder i verkställigheten) numera omfattas av förordningen. Det innebär att kommuner och landsting kan få statlig

ersättning för mottagandet av personer som beviljas uppehållstillstånd på den grunden, förutsatt att uppehållstillståndet kan ligga till grund för folkbokföring. SKL anför även att det är viktigt att regeringen säkerställer att den som får sex månaders uppehållstillstånd inte faller utanför olika välfärdssystem till följd av att längden på tillståndet är otillräcklig för att i sig ligga till grund för folkbokföring. Vidare anför SKL att det är viktigt att de studerande, under tiden som förlängningsansökan prövas, kan uppbära de förmåner och kvarstå i de system som gällt under tiden för det förra uppehållstillståndet. Regeringen har remitterat en departementspromemoria med förslag avseende ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd (Ds 2016:45) och remisstiden löpte ut den 1 februari 2017.

SKL anför att förslaget medför ökade kostnader för ekonomiskt bistånd och att ungas försörjning under studietiden borde tillgodoses genom studiestödssystemet. SKL anser vidare att en bestämmelse om att retroaktivt studiestöd kan utbetalas till socialnämnden ska införas. CSN menar att merparten av de som föreslås få uppehållstillstånd inte torde vara berättigade till studiestöd enligt nuvarande ordning. CSN påpekar dock att det lämnas förslag på ändringar i studiestödslagen (1999:1395) i departementspromemorian. Ett sammanhållet mottagande med tidsbegränsade uppehållstillstånd som innebär att de som CSN för närvarande bedömer sakna rätt till studiestöd kommer att få en lagreglerad rätt till studiestöd om bestämmelserna träder ikraft. Många kommer därmed kunna försörja sig genom studiestödssystemet. Därtill kommer att den grupp som är intressant ur ett kostnadshänseende, de som inte fanns med i beräkningarna inför budgetpropositionen för år 2017, är begränsad. Regeringen noterar också att statlig ersättning utgår till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn och unga med uppehållstillstånd. Studerande i gymnasieskolan eller motsvarande har också rätt till studiestöd. Enligt regeringens avisering i budgetpropositionen för 2017 ska ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga träda i kraft 1 juli 2017. Enligt det förslag som har varit ute på remiss ska en schablonersättning betalas ut till kommunerna för mottagandet av ensamkommande unga mellan 18 och 20 år med uppehållstillstånd. Schablonersättningen ska enligt förslaget utgå även utan att socialtjänsten har fattat placeringsbeslut med stöd av socialtjänstlagen eller lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Det innebär att kommunerna får ersättning för mottagandet av de ensamkommande barn och unga som kan komma att aktualiseras med anledning av förslagen i denna proposition. När det gäller försörjning under etableringstiden på sex månader finns det, precis som för andra unga vuxna utan arbete, en risk för att de som inte får arbete kommer att ansöka om försörjningsstöd. Under etableringstiden finns det starka incitament för att hitta ett arbete och det kan antas att många av de berörda kommer att ha förberett för det. Den ökning av det ekonomiska biståndet som kan bli aktuellt för denna grupp bedöms därför bli marginell, särskilt i förhållande till den mindre grupp som är intressant ur ett kostnadshänseende i förhållande till budgetpropositionen för år 2017. CSN bedömer även att förslagen kommer att leda till försämrade utsikter till återbetalning av lån.

Prop. 2016/17:133 Regeringen avser därför att noga följa utvecklingen på området. Vidare anser regeringen inte att det bör införas en bestämmelse som innebär att kommunen ska kunna begära att retroaktivt beviljat studiestöd betalas ut till socialnämnden men avser att noga följa utvecklingen på området.

Några remissinstanser, bl.a. *SKL*, anför att förslaget kan innebära en ökad press på lärarna. Skolledare och lärare förväntas följa gängse administrativa rutiner. Förslaget bör därför inte påverka skolledares eller lärares bedömningar. Det bedöms därför inte finnas behov av ökade resurser för skolväsendet eller utökat stöd till skolorna eller lärare, så som bl.a. *Lärarnas Riksförbund* och *Röda korset* anför. Eftersom utgångspunkten är att det är sådan dokumentation som redan finns tillgänglig hos respektive skolhuvudman som den studerande ska använda vid redovisningen av studieresultat bedömer regeringen att det ökade administrativa arbete, som *Södertälje kommun* menar att förslaget kan innebära för gymnasieskolorna i de fall studierna inte motsvarar heltid, är försumbart.

När det gäller rätten till skolgång anför *SKL* att det inte är säkert att barn som söker asyl och inte vistas på förläggning har rätt till skolgång eftersom de inte omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), om de bor hos en vårdnadshavare med uppehållstillstånd. Regeringen konstaterar dock att denna grupp har rätt till skolgång enligt 29 kap. 2 § 1 skollagen (jfr prop. 2009/10:165 s. 924).

För enskilda individer kommer förslaget att innebära en mer förmånlig ordning än vad som annars hade varit fallet (se vidare avsnittet Barnkonsekvensanalys).

Barnkonsekvensanalys

Enligt art 3(1) i FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. Bedömningen och fastställandet av barnets bästa förutsätter att konsekvenserna av en åtgärd analyseras utifrån de rättigheter barnet har enligt barnkonventionen. Vid beslut om åtgärder som rör barn kan konventionsstater behöva väga barnets bästa mot andra samhällsintressen. Att barnets bästa ska sättas i främsta rummet betyder dock att barnets intressen har hög prioritet och inte bara är ett bland flera överväganden. En central utgångspunkt i föreliggande analys är de ställningstaganden regeringen har gjort angående migrationspolitiken i samband med den tillfälliga lagen (prop. 2015/16:174).

Förslaget innebär att barn mellan 17 och 18 år kan få uppehållstillstånd med längre giltighetstid än de annars hade fått. I vissa fall utgör studierna dessutom en ny grund för uppehållstillstånd i Sverige. Detta innebär bl.a. att det kan bli fråga om olika långa uppehållstillstånd för medlemmar i samma familj. De föreslagna åldersgränserna innebär dock att barn inte riskerar att skiljas från sin familj och bli ensamma kvar i landet när övriga familjemedlemmars uppehållstillstånd löper ut. För ensamkommande barn som saknar ordnat mottagande i hemlandet är regelverket något generösare än för övriga ungdomar, bl.a. är åldersgränserna lägre i vissa fall. Det är dock viktigt att systemet för

ensamkommande barn är snarlikt det som gäller för övriga. Annars finns en risk för att familjer väljer att skicka hit sina barn ensamma eller att familjer som kommit hit tillsammans inte vågar avslöja att barnen är deras vilket i sin tur kan medföra att familjen inte vågar leva tillsammans. Ett sådant system skulle alltså kunna uppfattas uppmuntra till familjesplittring. Den föreslagna ordningen med de nedre åldersgränserna innebär, enligt regeringen, en lämplig avvägning mellan olika intressen i enlighet med vikten av familjens enhet och principen om barnets bästa. De barn som inte längre har skyddsskäl och som kan återvända till sitt hemland bör också återvända. Möjligheten att få studera på gymnasienivå i Sverige bedömer regeringen alltså inte uppväga de negativa konsekvenser som kan följa av att separeras från sin familj (se även avsnitt 5.1). Eftersom förslaget innebär ett starkare incitament för studier torde fler barn än annars påbörja gymnasieutbildning. Detta främjar deras personliga utveckling och etablering i samhället. Några remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, anför att kopplingen mellan uppehållstillstånd och studier innebär större press på eleverna. Vissa av remissinstanserna ifrågasätter rimligheten i detta. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Sigtuna kommun*, anför att förslaget även kan innebära en ökad stress när personerna efter gymnasieutbildningen måste hinna etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen ser dock fördelar med förslaget som väger tyngre, bl.a. en ökad trygghet i att kunna gå färdigt utbildningen och en arbetsro som kan behövas för att kunna fokusera på studierna och bygga sig en framtid. Regeringen delar således den bedömning som flera av remissinstanserna har gjort att förslaget kan bidra till mindre oro och osäkerhet för unga.

Det är viktigt att den som påbörjar en gymnasieutbildning också har goda möjligheter att tillgodogöra sig sina studier och för vissa kan det innebära ett utökat behov av stöd av olika slag, så som många remissinstanser påpekar bl.a. *Barnombudsmannen*, *Lärarnas Riksförbund*, *Läraryrket*, *Rädda Barnen*, *Skolverket* och *UNICEF Sverige*. De behov som remissinstanserna pekar på finns dock till viss del redan i dag och de möjligheter som finns att få stöd, inklusive psykologiskt stöd, bedömer regeringen vara tillräckliga för att lagförslagets intentioner ska kunna infrias. Regeringen avser dock noga följa frågan. Regeringen anser att barn och ungas kunskap om sina rättigheter är ett angeläget område och instämmer i att information till barnen är en viktig fråga i sammanhanget. Regeringen vill här erinra om att en rad åtgärder har vidtagits för att informera barn om deras rättigheter, Barnombudsmannen har t.ex. fått i uppdrag att utveckla en portal med information om barnets rättigheter för att underlätta skolans undervisning om barnets rättigheter. Regeringens bedömning är att det därmed finns en god grund att utveckla information till barn som berörs av förslaget om behov av detta kommer att föreligga. Förslagen innebär inte någon försämring för barn jämfört med vad som gäller i dag och huvudregeln är fortsatt att den som har skyddsskäl alltid får stanna i landet.

Betydligt fler pojkar och män än flickor och kvinnor söker asyl i Sverige, vilket får genomslag även när det gäller beslut om förlängda eller beviljade uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Pojkar och män är överrepresenterade på introduktionsprogrammet språkintröduktion medan kvinnor är överrepresenterade inom vuxenutbildningen.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

5 § *Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.*

Om utlänningsen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.*

Om utlänningsen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, om inte *något annat följer av 16 a §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §*. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

I paragrafen finns bestämmelser om giltighetstiden på uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § UtL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I första stycket införs en upplysning om att barn i vissa fall kan beviljas permanent uppehållstillstånd enligt 18 §.

Andra stycket ändras bl.a. till följd av att en person som är flykting kan få ett längre tidsbegränsat uppehållstillstånd än tre år enligt 16 a §, om han eller hon studerar på gymnasial nivå. Vidare stryks i stycket den mening som anger att det andra uppehållstillståndet för en flykting alltid ska ha en giltighetstid på tretton månader. I stället anges att giltighetstiden för det nya tillståndet kan bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke. Det innebär att en flykting som med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen har haft ett

tidsbegränsat uppehållstillstånd på kortare tid än tre år kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på tre år vid förlängningstillfället om han eller hon alltjämt är flykting men då inte utgör en säkerhetsrisk. Om han eller hon fortfarande utgör en sådan risk ska i stället giltighetstiden på uppehållstillståndet vara minst ett år.

Tredje stycket ändras till följd av att en person som är alternativt skyddsbehövande enligt 16 a § kan få ett längre tidsbegränsat uppehållstillstånd om han eller hon studerar på gymnasial nivå.

Övriga ändringar i paragrafen är endast redaktionella.

6 § Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Första och andra stycket ändras på så sätt att bestämmelserna även gäller en utlänningsåberopare som åberopar anknytning till en flykting vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a §.

7 § Upphållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

Om den som utlänningsåberopar anknytning till fick sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som åberopar anknytning till en flykting.

I paragrafen finns en bestämmelse om uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Första stycket ändras så att det framgår att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § UtL inte heller beviljas om den person som utlänningsåberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a §.

8 § Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

Prop. 2016/17:133 Paragrafen innehåller en bestämmelse om giltighetstiden för vissa uppehållstillstånd.

Paragrafen ändras så att bestämmelserna även gäller i fall när det är fråga om anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a §.

10 § Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlännings åberopar anknytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller inte heller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlännings åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlännings åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,

2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller

3. utlännings och den person som utlännings åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

I paragrafen behandlas när undantag från huvudregeln om försörjningskrav i 9 § får göras. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Det nya *andra stycket* innebär att något försörjningskrav inte ska ställas i ärenden där den sökande är ett barn som har fötts i Sverige när föräldern har uppehållstillstånd och bor tillsammans med barnet i Sverige.

12 § Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

I paragrafen finns bestämmelser om giltighetstiden för uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § UtL.

Paragrafen ändras till följd av att uppehållstillstånd med längre giltighetstid enligt 16 a § kan beviljas för den som studerar på gymnasial nivå och för att tydliggöra att barn kan beviljas permanent uppehållstillstånd enligt 18 § även vid första prövningstillfället.

15 § Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlännings enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

I paragrafen finns bestämmelser om giltighetstiden för uppehållstillstånd som beviljas enligt 12 kap. 18 § första stycket UtL.

Paragrafen ändras till följd av att uppehållstillstånd med längre giltighetstid enligt 16 a § kan beviljas för den som studerar på gymnasial nivå och för att tydliggöra att barn kan beviljas permanent uppehållstillstånd enligt 18 § även vid första prövningstillfället.

Längre uppehållstillstånd för studier

16 a § Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med tredje stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlänningslagen

1. har fyllt 17 men inte 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år, och
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningsen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utlänningsen studerar på deltid.

I paragrafen, som är ny, behandlas möjligheten att beviljas ett längre uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier för den vars uppehållstillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen och för ensamkommande barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 5.3.

Enligt *första stycket* ska en utlänning få ett längre uppehållstillstånd om han eller hon beviljas uppehållstillstånd som flykting, som alternativt skyddsbehövande, på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter eller på grund av verkställighetshinder, om tillståndet ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 §, och om vissa villkor är uppfyllda. För det första ska han eller hon ha fyllt 17 men inte 25 år. För det andra ska han eller hon ha påbörjat en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan eller studera på heltid på en annan motsvarande utbildning. De nationella programmen kan vara yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Introduktionsprogrammen är inte nationella program. Med en annan motsvarande utbildning avses utbildning på gymnasial nivå inom komvux och sårvox samt allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola. För det tredje ska han eller hon inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det innebär att en person som har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning inte kan få ett längre

Prop. 2016/17:133 uppehållstillstånd för studier. Detsamma gäller den som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning.

Av *andra stycket* framgår att ensamkommande barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet också ska beviljas ett längre uppehållstillstånd om han eller hon har fyllt 17 år och studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Alla som får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtIL omfattas inte av bestämmelsen utan det ska vara fråga om ett verkställighetshinder som består i att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Vad som utgör ett ordnat mottagande framgår av 12 kap. 3 a § UtIL.

Av *tredje stycket* framgår att giltighetstiden på tillståndet ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola där något krav på individuell studieplan inte finns, enligt motsvarande planeringsdokument.

Enligt *fjärde stycket* kan ett längre uppehållstillstånd beviljas även om studierna inte bedrivs på heltid om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan t.ex. vara att någon på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är förhindrad att studera på heltid eller att någon endast behöver komplettera en utländsk utbildning och sådan komplettering inte kan ske på ett sätt som motsvarar heltidsstudier.

16 b § *Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om*

1. barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
2. barnet har fyllt 17 år, och
3. barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan.

I paragrafen, som är ny, behandlas möjligheten att beviljas ett längre uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier för den som beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtIL för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen innehåller bestämmelser som innebär att ett ensamkommande barn som beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtIL på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som har påbörjat gymnasiala studier i vissa fall ska få ett uppehållstillstånd som gäller i fyra år. Vad som utgör ett ordnat mottagande framgår av 12 kap. 3 a § UtIL.

Enligt paragrafen gäller som en första förutsättning att barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Barnet måste också ha fyllt 17 år. Vidare måste barnet studera i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan. Det är tillräckligt att barnet studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Ett längre tillstånd kan beviljas såväl första gången som barnet beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtIL som i fall då det är aktuellt med ett förnyat sådant tillstånd.

16 c § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

- 1. har fyllt 18 men inte 25 år,*
- 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och*
- 3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.*

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

I paragrafen, som är ny, behandlas möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå på grund av studier på ett introduktionsprogram för den vars tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, och för den som har haft eller annars skulle beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1 och 6.4.1.

Enligt *första stycket* ska en utlänning vars tidigare uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, vid en ansökan om nytt uppehållstillstånd i vissa fall beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på introduktionsprogram. En förutsättning är att han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år. Vidare krävs att han eller hon inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det innebär att en person som har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning inte kan få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Detsamma gäller den som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning.

Av *andra stycket* framgår att även den som har haft eller annars skulle beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska beviljas ett uppehållstillstånd enligt paragrafen om villkoren i första stycket är uppfyllda. När det gäller den nedre åldersgränsen är det dock tillräckligt att personen har fyllt 17 år. Paragrafen är tillämplig både i fall där ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL redan har beviljats och i fall där ett sådant tillstånd annars skulle beviljas. Vad som utgör ett ordnat mottagande framgår av 12 kap. 3 a § UtL. Bestämmelser om längre uppehållstillstånd i motsvarande situationer för ensamkommande barn, vars första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare, finns i 16 b §.

Enligt *tredje stycket* ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Av *fjärde stycket* framgår att möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd enligt paragrafen bara finns en gång. Bestämmelser om att den som har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial

Prop. 2016/17:133 nivå för studier på introduktionsprogram i vissa fall ska kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta sådana studier finns i 16 g §.

16 d § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningsen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningsen studerar på deltid.

I paragrafen, som är ny, behandlas möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande för den vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd och för vissa ensamkommande barn som tidigare har beviljats uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2 och 6.4.2.

Enligt *första stycket* ska en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g § vid en ansökan om nytt uppehållstillstånd beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2 och 3. För att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå ska utlänningsen alltså ha påbörjat en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller studera på heltid på en annan motsvarande utbildning. De nationella programmen kan vara yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Introduktionsprogrammen är inte nationella program. Med en annan motsvarande utbildning avses utbildning på gymnasial nivå inom komvux och särvux samt allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola. Vidare ska han eller hon inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det innebär att en person som har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning inte kan få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Detsamma gäller den som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning.

Enligt *andra stycket* gäller att även en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtIL för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd ska få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

uppfyller motsvarande villkor. När det gäller den nedre åldersgränsen är det dock i detta fall tillräckligt att personen har fyllt 17 år, vilket framgår av att meningen hänvisar till hela 16 a § första stycket.

Om utlännen ansöker om och har rätt till ett nytt uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket UtL blir inte denna bestämmelse tillämplig utan i stället 16 a §. På motsvarande sätt blir bestämmelsen i andra stycket inte tillämplig om ett ensamkommande barn kan få ett nytt uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL. Även då blir i stället 16 a § aktuell.

Enligt *tredje stycket* ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlännen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

I *fjärde stycket* anges att ett uppehållstillstånd kan beviljas även om studierna bedrivs på deltid om det finns särskilda skäl. Angående vad som kan utgöra sådana särskilda skäl, se kommentaren till 16 a §.

16 e § En utlännning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningsens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlännen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlännen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlännen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

I paragrafen, som är ny, behandlas möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för en utlännning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått eller annars skulle få ett avlägsnandebeslut med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL och som inte kan få ett nytt sådant uppehållstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 6.3.

Paragrafen träffar dem som före aviseringen av den tillfälliga lagen kom hit som ensamkommande barn och som vid första eller andra prövningen av asylansökan är så gamla att det är aktuellt att fatta ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet. Paragrafen är alltså tillämplig både i fall där ett av- eller utvisningsbeslut redan har fattats och i fall där Migrationsverket annars skulle fatta ett sådant beslut. Det kan alltså handla om utlännningar som är under eller över 18 år vid prövningen men som kom till Sverige som ensamkommande barn. Paragrafen träffar också de som före aviseringen av den tillfälliga lagen kom hit som ensamkommande barn och fick ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL på grund av verkställighets-

Prop. 2016/17:133 hinder men som har hunnit bli vuxna när prövningen av en ny ansökan om uppehållstillstånd äger rum.

Enligt *första stycket* ska en utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med en uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om vissa villkor är uppfyllda. För att uppehållstillstånd ska bli aktuellt enligt paragrafen krävs för det första att utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. För det andra ska utlänningen befinna sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå ges in. För det tredje ska utlänningen studera i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning.

Enligt *andra stycket* ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Enligt *tredje stycket* får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid om det finns särskilda skäl. Angående vad som kan utgöra sådana särskilda skäl, se kommentaren till 16 a §.

I *fjärde stycket* anges att beslutet om av- eller utvisning inte får verkställas innan frågan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

16 f § *En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2 och 3, och aktivt har deltagit i utbildningen.*

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader över den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

I paragrafen, som är ny, behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier med anledning av studier på ett nationellt program eller motsvarande. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* ska en utlänning, som har beviljats ett längre uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå med anledning av studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, kunna beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fullföljt sin utbildning och vissa villkor är uppfyllda. Detsamma gäller en utlänning som beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program eller motsvarande och som inte hunnit studera klart när tillståndstiden löper ut. För att ett tillstånd för fortsatta studier ska beviljas ska utlänningen vara under 25 år och uppfylla förutsättningarna i

16 a § första stycket 2 och 3. Detta innebär att utlänningen för det första ska ha påbörjat en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller studera på heltid på en annan motsvarande utbildning. De nationella programmen kan vara yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Introduktionsprogrammen är inte nationella program. Med en annan motsvarande utbildning avses utbildning på gymnasial nivå inom komvux och sårvox samt allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola. För det andra ska han eller hon inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det innebär att en person som har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning inte kan få ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. Detsamma gäller den som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning. En ytterligare förutsättning för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas enligt denna paragraf är att utlänningen aktivt har deltagit i utbildningen. I 21 § anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

I *andra stycket* anges att uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

I *tredje stycket* anges att ett uppehållstillstånd kan beviljas även om studierna bedrivs på deltid om det finns särskilda skäl. Angående vad som kan utgöra sådana särskilda skäl, se kommentaren till 16 a §.

16 g § *En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon*

1. inte har fyllt 25 år, och

2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

I paragrafen, som är ny, behandlas en möjlighet för den som kom till Sverige som ensamkommande barn att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier med anledning av studier på ett introduktionsprogram. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Enligt *första stycket* ska en utlänning, som vid första prövningen av asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå med anledning av studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, i vissa fall beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta sådana studier. Bestämmelserna träffar endast den som fått ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket, dvs. vissa ensamkommande barn. För att ett tillstånd för fortsatta studier ska kunna beviljas ska utlänningen vara under 25 år och fortfarande studera på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Prop. 2016/17:133 I *andra stycket* anges att uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Av *tredje stycket* framgår att möjligheten att beviljas ett uppehållstillstånd enligt paragrafen bara finns en gång.

Upphållstillstånd efter fullföljd utbildning

16 h § *En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.*

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

I paragrafen, som är ny, behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Enligt *första stycket* ska den som har haft ett längre uppehållstillstånd för studier och där grunden för uppehållstillståndet har upphört, liksom den som har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program eller motsvarande eller för fortsatta sådana studier, kunna beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Ett sådant tillstånd kan beviljas den som inte hunnit fullfölja sin utbildning sex månader före det att det tidigare tillståndet löper ut. Med fullföljd utbildning avses att personen i fråga har ett examensbevis eller studiebevis om minst 2 500 poäng från ett nationellt program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller från utbildning på gymnasial nivå inom komvux eller särsvux. Studiebevis får den som har gått kurser som motsvarar ett tillräckligt antal gymnasiepoäng, men som saknar godkända betyg i alla de kurser som krävs för examensbevis. Med fullföljd utbildning avses även att personen i fråga har ett utfärdat intyg, efter folkhögskolans allmänna kurs, om grundläggande omfattningskrav motsvarande tre år på gymnasieskola.

Enligt *andra stycket* ska tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

17 § *En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.*

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt *andra stycket* får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

I paragrafen finns bestämmelser om permanent uppehållstillstånd vid försörjning.

Första stycket ändras så att det framgår att även en arbetsgivare som anställer en utlänning som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § eller som har ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska underrätta Skatteverket om anställningen senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades.

Andra stycket ändras så att det framgår att en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut om han eller hon uppfyller bestämmelserna i paragrafen.

17 a § Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 16 a–17 §§ om utlännen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om när permanent uppehållstillstånd kan vägras. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Paragrafen innebär att uppehållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 16 a–17 §§ om den sökande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet (jfr 5 kap. 17 och 17 a §§ UtL). Att uppehållstillstånd får vägras i dessa fall innebär att giltighetstiden för uppehållstillstånd inte behöver bestämmas enligt 16 a eller 16 b § och att uppehållstillstånd inte behöver beviljas enligt någon av 16 c–17 §§. Begreppet allmän ordning och säkerhet har en unionsrättslig innebörd (se Wikrén och Sandesjö, Utlänningslagen [1 november 2016, Zetec] kommentaren till 2 kap. 9 § för en sammanställning av praxis samt kommentaren till 8 kap. 11 §).

18 § Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12, 15, eller 16 a § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

I paragrafen finns en bestämmelse om permanent uppehållstillstånd för barn.

Av ändringen framgår att även ett barn som beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 16 a § i stället ska beviljas ett permanent uppehållstillstånd om det finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd

Prop. 2016/17:133 hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

19 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, *som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§* eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Paragrafen reglerar undantag från huvudregeln i utlänningslagen att en ansökan om uppehållstillstånd inte får göras eller beviljas efter inresan i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ändringen innebär att även en ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt 16 c, 16 d eller 16 e §, för fortsatta studier enligt 16 f eller 16 g § eller efter fullföljd utbildning enligt 16 h § får göras och beviljas efter inresan.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

20 § *En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b §, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.*

Paragrafen, som är ny, behandlar skyldigheten för en studerande att redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Enligt *första stycket* ska den som har ett längre uppehållstillstånd för studier enligt 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt 16 d eller 16 e § redovisa för Migrationsverket årsvis att han eller hon aktivt deltar i utbildningen. Enligt 8 kap. 8 § gymnasieförordningen (2010:2039) ska betyg efter avslutade kurser dokumenteras i en betygskatalog. En elev har enligt 8 kap. 9 § samma förordning rätt att få ett utdrag ur betygskatalogen. Ett sätt för den studerande att visa att han eller hon aktivt har deltagit i utbildningen, i det fall eleven hunnit avsluta och således betygssatts i några kurser, kan därför vara att ge in ett sådant utdrag till Migrationsverket. Ett annat sätt kan vara att ge in dokumentation som visar att han eller hon har närvarat vid undervisningen eller underlag som visar att han eller hon följer sin individuella studieplan, om en sådan har upprättats, eller annat motsvarande planeringsdokument. Följden av att utlänningen inte redovisar sin studieaktivitet framgår av 21 §.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

21 § *Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.*

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse

inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlännen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Paragrafen, som är ny, reglerar omprövning av giltighetstiden för ett längre uppehållstillstånd för studier och återkallelse av ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Enligt *första stycket* får giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § omprövas om förutsättningarna för ett längre tillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlännen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Enligt *andra stycket* får ett längre uppehållstillstånd för studier enligt 16 b §, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå enligt någon av 16 c–16 e §§ eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier enligt 16 f eller 16 g § återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda eller om utlännen inte aktivt har deltagit i utbildningen. Att förutsättningarna för ett tillstånd inte längre föreligger kan bero på att den studerande inte längre bedriver studier på heltid, dvs. har avbrutit sina studier eller inte följer sin individuella studieplan, eller, om utlännen studerar på folkhögskola, motsvarande planeringsdokument. Vidare ska frågan om återkallelse prövas om utlännen inte fullgjort sin redovisningsskyldighet, trots att Migrationsverket har skickat en påminnelse till utlännen om redovisningsskyldigheten, eller om utlännen inte har visat att han eller hon aktivt har deltagit i utbildningen.

I och med att det i paragrafen anges att uppehållstillstånd får återkallas eller omprövas har Migrationsverket möjlighet att avstå från att återkalla respektive ompröva även om förutsättningarna i och för sig är uppfyllda. Det kan t.ex. ibland vara lämpligt om utlännen fortfarande bedöms ha rätt till uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § UtL och Migrationsverket efter en återkallelse skulle behöva utfärda ett nytt uppehållstillstånd med en likartad giltighetstid som den kvarvarande tillståndstiden.

I *tredje stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

22 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

I paragrafen, som är ny, finns en bestämmelse om överklagande av Migrationsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

I bestämmelsen anges att Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut

Prop. 2016/17:133 kan överklagas enligt 14 kap. 3 § UtL. Detta innebär att Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol om beslutet innebär avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller återkallelse av ett uppehållstillstånd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

6. Trots punkt 2 ska 16 b, 16 e, 17, 17 a och 19–22 §§ tillämpas i ärenden där ett barns ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

7. Trots punkt 5 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt någon av 16 c–17 a §§ eller 21 § denna lag.

Sjätte punkten innebär att vissa av bestämmelserna i den tillfälliga lagen ska tillämpas vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från ett barn trots att ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Det gäller bestämmelserna om längre uppehållstillstånd för studier för ensamkommande barn, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som har fått, eller annars skulle få, ett av- eller utvisningsbeslut med uppskjuten verkställighet och uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för ensamkommande barn som hunnit bli vuxna när det tidsbegränsade uppehållstillståndet på grund av verkställighetshinder löper ut. Vidare gäller det bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd vid försörjning, när permanent uppehållstillstånd får vägras, undantag från kravet på att ansökan ska ha gjorts före inresan i landet, skyldighet att redovisa studieaktivitet, omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd, återkallelse av uppehållstillstånd och överklagande.

Sjunde punkten innebär att lagen gäller även efter sin giltighetstid för överklagande av beslut som har fattats enligt lagen och som rör uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, uppehållstillstånd för fortsatta studier, uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, permanent uppehållstillstånd vid försörjning, omprövning av giltighetstiden för uppehållstillstånd eller återkallelse av uppehållstillstånd. Lagen ska alltså tillämpas när Migrationsverket gör sin rättidsprövning och när en domstol prövar överklagandet.

16.2 Förslaget till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

I paragrafen behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Enligt *första stycket* ska en utlänning, som har beviljats ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för studier på ett introduktionsprogram enligt 16 c eller 16 g § den tillfälliga lagen eller enligt 3 § beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har påbörjat studier på ett nationellt program eller motsvarande när uppehållstillståndet upphör att gälla. För att beviljas ett sådant tillstånd måste utlänningen vara under 25 år. Vidare ska han eller hon ha påbörjat en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller studera på heltid på en annan motsvarande utbildning. De nationella programmen kan vara yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Introduktionsprogrammen är inte nationella program. Med en annan motsvarande utbildning avses utbildning på gymnasial nivå inom komvux och särsvux samt allmän kurs motsvarande gymnasieskolan vid folkhögskola. Han eller hon ska inte tidigare ha fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning. Det innebär att en person som har fått ett utlåtande från Universitets- och högskolerådet över att han eller hon har en utländsk utbildning motsvarande en svensk gymnasieutbildning inte kan få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Detsamma gäller den som av en högskola har bedömts behörig till högskoleutbildning.

I *andra stycket* anges att en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den tillfälliga lagen och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, kan beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 år, under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan och uppfyller villkoren i första stycket.

I *tredje stycket* anges att uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

I *fjärde stycket* anges att ett uppehållstillstånd kan beviljas även om studierna bedrivs på deltid om det finns särskilda skäl. Angående vad som kan utgöra sådana särskilda skäl, se kommentaren till 16 a § den tillfälliga lagen.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och
3. aktivt har deltagit i utbildningen.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

I paragrafen behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller motsvarande. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 16 f § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen. Till skillnad från 16 f § den tillfälliga lagen finns inte någon nedre åldersgräns och det behöver vid detta tillfälle inte prövas om utlänningen tidigare genomgått en utländsk utbildning. Vidare omfattas även den som har haft ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på fyra år enligt 16 b eller 16 e § den tillfälliga lagen och den som haft ett tillstånd enligt 1 §.

3 § En utlänning som vid första prövningen av hans eller hennes asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år, och
 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.
- Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

I paragrafen behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 16 g § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

4 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

I paragrafen behandlas en möjlighet att beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 16 h § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen. Även den som har haft ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på fyra år enligt 16 b eller 16 e § den tillfälliga lagen eller ett uppehållstillstånd enligt 1 eller 2 § omfattas av bestämmelsen.

Permanent uppehållstillstånd

5 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

I paragrafen finns bestämmelser om permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Övervägandena finns i avsnitt 11. Paragrafen motsvarar 17 § den tillfälliga lagen.

Enligt *första stycket* ska en arbetsgivare som anställer en utlänning som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § den tillfälliga lagen eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ underrätta Skatteverket om anställningen senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den tillfälliga lagen om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

Enligt *andra stycket* ska, om inte annat följer av 6 §, en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § den tillfälliga lagen eller som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ beviljas ett permanent uppehållstillstånd när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut. Förutsättningarna för att beviljas permanent uppehållstillstånd motsvarar förutsättningarna enligt 17 § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen i prop. 2015/16:174.

- 6 §** Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 1–5 §§ om utlänningen
1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
 2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

I paragrafen finns bestämmelser om när permanent uppehållstillstånd kan vägras. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 17 a § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

7 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 1–4 §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

Paragrafen reglerar undantag från huvudregeln i utlänningslagen att en ansökan om uppehållstillstånd inte får göras eller beviljas efter inresan i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 19 § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

8 § En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Paragrafen behandlar skyldigheten för en studerande att redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 20 § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

9 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningsen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningsen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Paragrafen reglerar återkallelse av ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå eller ett uppehållstillstånd för fortsatta studier och omprövning av giltighetstiden för ett längre uppehållstillstånd för studier. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 21 § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

Överklagande

10 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut får överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

I paragrafen finns en bestämmelse om överklagande av Migrationsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Paragrafen motsvarar 22 § den tillfälliga lagen, se författningskommentaren till den paragrafen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.
2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.
3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningsen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

Prop. 2016/17:133 4. Trots punkt 2 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt denna lag.

Överväganden om giltighetstid finns i avsnitt 14.

Punkt 3 innebär att 5 § om permanent uppehållstillstånd vid försörjning och 6 § om att permanent uppehållstillstånd får vägras ska gälla för en ansökan som registrerats hos Migrationsverket innan lagen har upphört att gälla om utlänningen har beviljats ett längre uppehållstillstånd för studier, ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, ett uppehållstillstånd för fortsatta studier eller ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning och utlänningen före den 20 januari 2023 har fullföljt sin utbildning.

Punkt 4 innebär att lagen gäller även efter sin giltighetstid för överklagande av beslut som har fattats enligt lagen. Lagen ska alltså tillämpas när Migrationsverket gör sin rättidsprövning och när en domstol prövar överklagandet.

16.3 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap. 3 a § Upphållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlänningen återoppar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Ändringen i upplysningsbestämmelsen i *fjärde stycket* anger att även i fall när en utlänning återoppar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår det av 6 § andra stycket och 7 § första stycket den lagen att första–tredje styckena inte ska tillämpas under den tid som den tillfälliga lagen gäller.

8 § Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller
2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 *eller* 16 a § den lagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppskjuten invandringsprövning.

Ändringen i upplysningsbestämmelsen i *andra stycket* anger att även i fall när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår det av 8 § den lagen att första stycket inte ska tillämpas under den tid som den tillfälliga lagen gäller.

11 § Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

1 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsbegränsat uppehållstillstånd vid tillfälliga verkställighetshinder.

Det nya *andra stycket* är en upplysningsbestämmelse som anger att det i 16 a och 16 b §§ lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd för barn som beviljas uppehållstillstånd på grund av att det saknas ordnat mottagande i hemlandet.

16 § En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat

Prop. 2016/17:133 uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningsen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningsen, eller utlänningsens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningsen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fortsatt uppehållstillstånd vid uppskjuten invandringssprövning.

Ändringen i upplysningsbestämmelsen i *fjärde stycket* anger att även i fall när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår det av 8 § den lagen att första–tredje styckena inte ska tillämpas under den tid som den tillfälliga lagen gäller.

17 a § Uppehållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänningsen adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts utslutande i syfte att ge utlänningsen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. utlänningsen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlänningsen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlänningsens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningsen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § UtIL får vägras.

Ändringen i upplysningsbestämmelsen i *fjärde stycket* anger att även i fall när en utlänningsen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige gäller andra stycket 3 med den avvikelse som följer av 6 § första stycket den tillfälliga lagen under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

18 § En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd här som flyktning eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlänning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlänningen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

17 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord.

Ändringen i upplysningsbestämmelsen i *sjätte stycket* anger att det i 7 § i den kommande lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket. Dessa kompletterande undantag gäller under den period som den lagen gäller.

16.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

2 § Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*
4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om målgrupp. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Av *punkt 4*, som är ny, framgår att en nyanländ som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller efter fullföljd utbildning enligt 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige omfattas av lagen.

16.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

2 § Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,
4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*
5. 1, 2 eller 4 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om målgrupp. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Av *punkt 5*, som är ny, framgår att en nyanländ som har beviljats uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för fortsatta studier eller uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning enligt 1, 2 eller 4 § den kommande lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå omfattas av lagen.

Sammanfattning av utkast till lagrådsremiss

I utkastet till lagrådsremiss lämnas förslag som syftar till att uppmuntra nyanlända ungdomar att studera på gymnasial nivå. Det föreslås att

- den som påbörjat utbildning på gymnasial nivå och som ska beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att beviljas uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) eller på grund av verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet enligt utlänningslagen (2005:716) ska kunna få ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid
- när grunden för tillståndet har upphört ska utläningen kunna få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för att ha möjlighet att fortsätta sina studier
- den som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska kunna få ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå
- det ska vara möjligt för den som har fått ett längre eller ett beviljat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå att beviljas ett permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning även under en tid efter det att den tillfälliga lagen har upphört att gälla.

I utkastet föreslås också vissa övriga ändringar i den tillfälliga lagen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017.

Lagförslagen i utkast till lagrådsremiss

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

dels att 5–8, 10, 12, 15, 17, 18 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tretton nya paragrafer, 16 a–16 i, 17 a och 20–22 §§ och närmast före 16 a, 16 c–16 i och 20–22 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas två nya punkter, 6 och 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i *tretton månader*.

Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §*. Det nya tillståndet ska gälla i *tre år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den*

nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Om utlännningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Om utlännningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, om inte något annat följer av 16 a §. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat, om inte något annat följer av 17 eller 18 §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte något annat följer av 16 a § eller tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

6 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlännningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

7 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

Om den som utlänningslagen åberopar anknytning till fick sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som åberopar anknytning till en flykting.

8 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

10 §

Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller heller inte om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningslagen åberopar anknytning till har beviljats uppe-

hållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,

2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller

3. utlänningen och den person som utlänningen åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

12 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

15 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

Längre uppehållstillstånd för studier

16 a §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen (2005:716) ska i stället för vad som följer av 5, 12 eller 15 § bestämmas i enlighet med tredje stycket om utlänningen

- 1. har fyllt 17 men inte 25 år,*
- 2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid*

på en annan motsvarande utbildning,

3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och

4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Detsamma ska gälla för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet om barnet

1. har fyllt 17 år,

2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, och

3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utläningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utläningen inte studerar på heltid.

16 b §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om

1. barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. barnet har fyllt 17 år,

3. barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, och

4. barnet inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

16 c §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska beviljas uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

- 1. har fyllt 18 men inte 25 år,*
- 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan,*
- 3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och*
- 4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.*

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock vara 17 år. Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande eller annars skulle beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen ska den nedre åldersgränsen också vara 17 år.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande eller annars skulle beviljas ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen ska uppehållstillståndet dock gälla i 24 månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 d §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller

15 § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 h § ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2–4. Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlänningsen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningsen inte studerar på heltid.

16 e §

En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet därför att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningsens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningsen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och

3. utlänningsen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

4. utlänningsen inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

16 f §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett längre tillstånd enligt 16 b § eller ett uppehållstillstånd enligt 16 e § ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs,

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

4. utlänningen inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Uppehållstillstånd för fortsatta studier

16 g §

En utlänning som har haft ett

uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d § och som inte har fullföljt sin utbildning, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2–4 och aktivt har deltagit i utbildningen.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

16 h §

En utlänning som vid första prövningen av sin asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § därför att det saknades ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

- 1. inte har fyllt 25 år,*
- 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och*
- 3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.*

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

16 i §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 g § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, om han eller hon inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

17 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska när tiden för det *tidsbegränsade* tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Det samma ska gälla för en utlänning

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av

som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

17 a §

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 17 § om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller

2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

18 §

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12, 15, eller 16 a § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

19 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 § eller ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 §, som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

20 §

En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Återkallelse av uppehållstillstånd

21 §

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

22 §

Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

6. Trots punkt 2 ska 16 b, 16 e, 16 f och 20–22 §§ tillämpas i ärenden där ett barns ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

Prop. 2016/17:133
Bilaga 2

7. Trots punkt 5 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt någon av 16 c–17 a §§ eller 21 §§ denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Härigenom föreskrivs följande.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och
4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller som har haft ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen, eller enligt 1 §, och som inte har fullföljt sin utbildning, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
3. aktivt har deltagit i utbildningen, och
4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen inte studerar på heltid.

3 § En utlänning som vid första prövningen av sin asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige därför att det saknades ett ordnat mottagande i hemlandet, och som inte

har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

4 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 g §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, om han eller hon inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

Permanent uppehållstillstånd

5 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 i §§ den lagen eller enligt 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

6 § Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 § om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

7 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 1–4 §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

8 § En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 § ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Återkallelse av uppehållstillstånd

9 § Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

10 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

-
1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.
 2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.
 3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 g §§ eller 16 i § den lagen eller enligt 1, 2 eller 4 § och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.
 4. Trots punkt 2 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt denna lag.

Förslag till lag om ändring i lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (xxxx:xxx) ska upphöra att gälla den 20 december 2021.

Förslag till lag om ändring i lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Prop. 2016/17:133
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (xxxx:xxx) ska upphöra att gälla den 20 juli 2022.

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) att 5 kap. 8, 16, 17 a och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 a §⁷

Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlänningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats *ett uppehållstillstånd enligt 16 c § eller ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.*

⁷ Senaste lydelse 2016:753

8 §⁸

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller

2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd enligt 16 c § eller ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

11 §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ordnat mottagande i hemlandet.

16 §⁹

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tids-

⁸ Senaste lydelse 2016:753

⁹ Senaste lydelse 2016:753

begränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har *ett uppehållstillstånd enligt 16 c § eller ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §* den lagen.

17 a §¹⁰

Uppehållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. *om* utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlänningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Uppehållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

¹⁰ Senaste lydelse 2016:753

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlänningen återoppar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlänningen återoppar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats *ett uppehållstillstånd enligt 16 c § eller ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §* den lagen.

18 §¹¹

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlänning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlänningen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

¹¹ Senaste lydelse 2016:753

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

I 7 § lagen (2016:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2016/17:133
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹²

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, eller

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Detsamma gäller den som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

¹² Senaste lydelse 2012:1000.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS xxx:xxx

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

5. *någon av 1–4 §§ lagen (xxx:xxx) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.*

Detsamma gäller den som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Prop. 2016/17:133
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, *eller*

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Detsamma gäller den som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS xxxx:xxx

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,

4. någon av 16 c–16 i §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

5. *någon av 1–4 §§ lagen (xxxx:xxx) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.*

Detsamma gäller den som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

Förteckning över remissinstanser

Efter remiss har yttrande över utkastet till lagrådsremiss Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå avgetts av Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Luleå, Justitiekanslern, Domstolsverket, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Försäkringskassan, Sveriges ambassad i Amman, Sveriges ambassad i Ankara, Arbetsgivarverket, Nämnden för statligt stöd till trossamfund, Skatteverket, Statens skolverk, Statens Skolinspektion, Folkbildningsrådet, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten), Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges advokatsamfund, Friskolornas riksförbund, Flyktinggruppernas Riksråd (FARR), Företagarna, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL), Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar, Rädda Barnen, Svenska Röda Korset, Sveriges elevkårer, Sveriges skolledarförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), UNICEF Sverige, Aneby kommun, Falkenbergs kommun, Falu kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Jönköpings kommun, Kils kommun, Kungälv kommun, Luleå kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Sigtuna kommun, Storumans kommun, Södertälje kommun, Umeå kommun.

Följande instanser har avstått från att yttra sig: Riksdagens ombudsmän (JO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers centralorganisation (SACO), Hörby kommun och Örebro kommun avstår från att yttra sig.

Följande instanser har erbjudits att lämna yttrande men inte kommit in med något: Universitets- och högskolerådet (UHR), Amnesty International – Svenska sektionen, Barnrättsbyrån, Human Rights Watch, Idéburna skolors riksförbund, Svenskt Näringsliv, Sveriges elevråd (Svea), Sveriges Ensamkommandes Förening Riksförbund (SEF), Sveriges kristna råd, UNHCR:s regionkontor för de baltiska och nordiska länderna, Grästorps kommun, Hagfors kommun, Härjedalens kommun, Härryda kommun, Karlshamns kommun, Lycksele kommun, Mjölby kommun, Orust kommun, Pajala kommun, Partille kommun, Stockholms kommun, Sundbybergs kommun och Ydre kommun.

Därutöver har Svenska kyrkan, Akademikerförbundet SSR, Folkhögskolespåret, flera företrädare för rörelsen ”#vistårinteut”, personer med anknytning till uppropet Stoppa utvisningarna av afghanska ungdomar! och ytterligare en privatperson kommit in med yttranden.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

dels att 5–8, 10, 12, 15, 17, 18 och 19 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tolv nya paragrafer, 16 a–16 h, 17 a och 20–22 §§ och närmast före 16 a, 16 c, 16 f, 16 h och 20–22 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas två nya punkter, 6 och 7, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas *en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år* ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i tretton månader.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett

Om inte något annat följer av 18 §, ska ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas *ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något annat följer av 17 eller 18 §. Giltighetstiden för det nya tillståndet ska bestämmas i enlighet med reglerna i detta stycke.*

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a §.* Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt

uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska *även det nya tillståndet vara tidsbegränsat*, om inte *något* annat följer av 17 eller 18 §. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte *något annat följer av 16 a § eller* tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

6 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

7 §

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utläningen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utläningen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a §.

Om den som utlänningen åberopar anknytning till fick sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som åberopar anknytning till en flykting.

8 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

10 §

Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningen åberopar anknytning till är ett barn.

Kraven i 9 § gäller inte heller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och den som barnet åberopar anknytning till är förälder till barnet och sammanbor med barnet i Sverige.

Om den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,
2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller
3. utlänningen och den person som utlänningen åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

12 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlän-

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlän-

ningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år.

ningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

15 §

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, *om inte annat följer av 17 eller 18 §*, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a eller 18 §*. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader, *om inte något annat följer av 16 a, 17 eller 18 §*.

Längre uppehållstillstånd för studier

16 a §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänningslagen enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska bestämmas i enlighet med tredje stycket om det leder till en längre giltighetstid än vad som följer av 5, 12 eller 15 § och utlännings-

- 1. har fyllt 17 men inte 25 år,*
- 2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,*
- 3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och*
- 4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.*

Giltighetstiden ska också bestämmas i enlighet med tredje stycket för ett uppehållstillstånd

som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet, om barnet

1. har fyllt 17 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, och
3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Giltighetstiden ska bestämmas till sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningsens individuella studieplan, eller, om utlännen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får giltighetstiden bestämmas enligt tredje stycket även om utlännen studerar på deltid.

16 b §

Giltighetstiden för ett uppehållstillstånd som beviljas ett ensamkommande barn enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet ska vara fyra år, om

1. barnets första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,
2. barnet har fyllt 17 år,
3. barnet studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan, och
4. barnet inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

16 c §

En utlännings som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 §, och som inte kan få ett nytt

sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. har fyllt 18 men inte 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan,
3. inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och
4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Detsamma ska gälla för en utlänning som har haft, eller annars skulle beviljas, ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Den nedre åldersgränsen ska dock i detta fall vara 17 år.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

16 d §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 c eller 16 g §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon har fyllt 18 men inte 25 år och uppfyller villkoren i 16 a § första stycket 2–4.

Detsamma ska gälla för en utlänning som uppfyller villkoren i 16 a § första stycket och som har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716) för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 e §

En utlänning som på grund av att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet har fått, eller annars skulle få, ett beslut om av- eller utvisning med uppskjuten verkställighet eller som av samma skäl har haft ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (2005:716), och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,

2. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs,

3. utlänningen studerar i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, och

4. utlänningen inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i fyra år.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Ett beslut om av- eller utvisning får inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Uppehållstillstånd för fortsatta studier

16 f §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon inte har fyllt 25 år, uppfyller förutsättningarna i 16 a § första stycket 2–4 och aktivt har deltagit i utbildningen.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

16 g §

En utlänning som vid första prövningen av sin asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

- 1. inte har fyllt 25 år,*
- 2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och*
- 3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.*

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Uppehållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning

16 h §

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 f §, ska om utbildningen fullföljts beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, om han eller hon inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

17 §

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig

En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b §, eller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12, 15, 16 a eller 16 b § eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ ska, såvida inte något annat följer av 17 a §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd, om han eller hon har en

och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

17 a §

Uppehållstillstånd får vägras i fall som avses i 17 § om utlänningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller

2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

18 §

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12, 15, eller 16 a § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

19 §

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats

Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats

Prop. 2016/17:133 enligt 8 eller 14 § eller ansöker om
Bilaga 4 permanent uppehållstillstånd enligt
17 §.

enligt 8 eller 14 §, *som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.*

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

20 §

En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b §, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

21 §

Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ får återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare före-

Överklagande

22 §

Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

6. Trots punkt 2 ska 16 b, 16 e, 17, 17 a och 19–22 §§ tillämpas i ärenden där ett barns ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare.

7. Trots punkt 5 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt någon av 16 c–17 a §§ eller 21 § denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Förslag till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs följande.

Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå

1 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd enligt 16 c eller 16 g § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett uppehållstillstånd enligt 3 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
3. inte tidigare har fullföljt en sådan utbildning eller en utländsk motsvarande utbildning, och
4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Ett sådant uppehållstillstånd ska också beviljas en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, om utlänningen

1. har fyllt 18 år,
2. under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. uppfyller villkoren i första stycket.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola, enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst till den dag lagen upphör att gälla.

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

Upphållstillstånd för fortsatta studier

2 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning,
3. aktivt har deltagit i utbildningen, och
4. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader utöver den tid som återstår av utbildningen enligt utlänningens individuella studieplan, eller, om utlänningen studerar på folkhögskola,

enligt motsvarande planeringsdokument, dock längst tretton månader i taget.

Prop. 2016/17:133
Bilaga 4

Om det finns särskilda skäl får uppehållstillstånd beviljas även om utlänningen studerar på deltid.

3 § En utlänning som vid första prövningen av sin asylansökan beviljades ett uppehållstillstånd enligt 16 c § andra stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte har påbörjat studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning när uppehållstillståndet löper ut, ska beviljas ett uppehållstillstånd för fortsatta studier om han eller hon

1. inte har fyllt 25 år,
2. studerar på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
3. inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf kan endast beviljas en gång.

Upphållstillstånd efter fullföljd utbildning

4 § En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och som inte kan få ett nytt sådant tillstånd, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § den lagen eller ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 d–16 f §§ den lagen eller enligt 1 eller 2 § ska, om utbildningen fullföljts, beviljas ett uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning, om han eller hon inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla i sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat.

Permanent uppehållstillstånd

5 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§, ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Detsamma ska gälla för en arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlänningen under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § den lagen och under den lagens giltighetstid har studerat på ett introduktionsprogram, eller en

utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har beviljats enligt någon av 16 c–16 h §§ den lagen eller enligt någon av 1–4 §§ ska, såvida inte något annat följer av 6 §, när tiden för det tillståndet har löpt ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Upphållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

- 6 §** Upphållstillstånd får vägras i fall som avses i 5 § om utlänningen
1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
 2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

7 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt någon av 1–4 §§ eller som ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 5 §.

Skyldighet att redovisa studieaktivitet

8 § En utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 16 d eller 16 e § den lagen, eller enligt 1 §, ska varje år redovisa för Migrationsverket att han eller hon aktivt deltar i utbildningen.

Omprövning av giltighetstiden för och återkallelse av uppehållstillstånd

9 § Om ett uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt 16 a § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, får giltighetstiden för tillståndet omprövas om förutsättningarna för ett längre uppehållstillstånd för studier inte längre är uppfyllda eller om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller inte aktivt deltar i utbildningen.

Ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 b § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller som har beviljats enligt någon av 16 c–16 g §§ den lagen eller enligt någon av 1–3 §§, får återkallas om förutsättningarna för

uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda, om utlänningen trots påminnelse inte uppfyller sin skyldighet att redovisa studieaktivitet eller om utlänningen inte aktivt deltar i utbildningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vad som avses med att aktivt delta i en utbildning.

Överklagande

10 § Migrationsverkets beslut enligt denna lag får överklagas till en migrationsdomstol i samma utsträckning som ett beslut kan överklagas enligt 14 kap. 3 § utlänningslagen (2005:716).

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

2. Lagen upphör att gälla den 20 januari 2023.

3. Trots punkt 2 gäller 5 och 6 §§ fortfarande för en ansökan som har registrerats hos Migrationsverket före den 20 januari 2023 om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 16 a eller 16 b § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd enligt någon av 16 d–16 f §§ eller 16 h § den lagen, eller enligt 1, 2 eller 4 §, och senast vid den tidpunkten fullföljt sin utbildning.

4. Trots punkt 2 gäller lagen fortfarande för överklagande av beslut som har fattats enligt denna lag.

Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 december 2021.

**Förslag till lag om ändring i lagen om uppehållstillstånd
för studerande på gymnasial nivå**

Prop. 2016/17:133
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå (2017:000) ska upphöra att gälla den 20 juli 2022.

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) att 5 kap. 3 a, 8, 11, 16, 17 a och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 a §¹³

Uppehållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,

2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller

3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019, om utlänningen återopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

¹³ Senaste lydelse 2016:753.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller

2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

11 §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

I 16 a och 16 b §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser om uppehållstillståndets längd som gäller under perioden 1 juni 2017–19 juli 2019 för barn som beviljas uppehållstillstånd för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet.

16 §¹⁵

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstill-

¹⁴ Senaste lydelse 2016:753.

¹⁵ Senaste lydelse 2016:753.

stånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

Av 8 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

17 a §¹⁶

Uppehållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigits som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Uppehållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlänningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras ska hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016– Under perioden 20 juli 2016–

¹⁶ Senaste lydelse 2016:753.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlännings åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om utlännings åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 eller 16 a § den lagen.

18 §¹⁷

En utlännings som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlännings har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlännings med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlännings med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlännings kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlännings enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlännings reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlännings har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlännings i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlännings kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlännings med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlännings har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlännings har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft.

¹⁷ Senaste lydelse 2016:753.

En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 19 § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

I 7 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2019–19 januari 2023.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019 i fråga om 5 kap. 18 § och i övrigt den 1 juni 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2016/17:133
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹⁸

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, *eller*

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

¹⁸ Senaste lydelse 2012:1000.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:000

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om uppehållstillståndet har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen, *eller*

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen,

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen,

4. 16 d, 16 f eller 16 h § lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, *eller*

5. 1, 2 eller 4 § lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2019.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-02-17

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Marianne Eliason samt justitierådet Erik Nymansson.

Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå

Enligt en lagrådsremiss den 2 februari 2017 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,
2. lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,
3. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,
4. lag om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå,
5. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
6. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
7. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rätts-sakkunniga Christina Blomberg och departementsrådet Alexandra Wilton Wahren.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

I lagrådsremissen lämnas förslag som syftar till att uppmuntra ungdomar som nyligen kommit till Sverige att studera på gymnasial nivå.

Lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) trädde i kraft den 20 juli 2016. Den ska gälla framför utlänningslagen (2005:716) i den utsträckning som den tillfälliga lagens bestämmelser avviker från utlänningslagen. Den tillfälliga regleringen innebär i korthet bl.a. att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen inte ska beviljas en utlännings som är ”övrig skyddsbehövande”. Tillstånd som beviljas flyktingar och ”alternativt skyddsbehövande” ska vara tidsbegränsade. Möjligheten till anhöriginvandring begränsas kraftigt. Vid förlängning av ett tidsbegränsat tillstånd ska permanent uppehållstillstånd kunna beviljas om utlänningsen kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet. För den som är under 25 år gäller detta endast om personen har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. Lagen gäller t.o.m. den 19 juli 2019.

I den proposition som föregick den tillfälliga lagen (prop. 2015/16:174) aviserade regeringen att den skyndsamt skulle ta fram och remittera ett förslag som innebär att förlängt uppehållstillstånd kan beviljas till ungdomar som studerar på gymnasial nivå och sköter sina studier (s. 59).

Det är detta förslag som nu remitterats till Lagrådet. Förslaget innebär bl.a. att ytterligare ett antal paragrafer förs in i den tillfälliga lagen. Ungdomar som omfattas av den tillfälliga lagen ska kunna få ett uppehållstillstånd med en längre giltighetstid. Det är fråga om fyra olika situationer beroende på om grunden för tillståndet kvarstår eller ej, om det föreligger verkställighetshinder, vilken typ av studier det är fråga om, m.m. De tidsperioder som ett tillstånd ska gälla varierar beroende på grunden för tillståndet.

Dessutom införs ytterligare en tidsbegränsad lag i vilken regleras vad som ska gälla sedan den tillfälliga lagen upphört. Den ska träda i kraft den 20 juli 2019 och upphöra att gälla den 20 januari 2023. Därutöver läggs det fram två separata förslag till ändringar i den nytillkommande lagen genom vilka särskilt angivna paragrafer ska upphöra att gälla tidigare än den 20 januari 2023. Skälet för detta redovisas i remissen s. 71.

Av det som nu redovisats framgår att det är fråga om en mycket komplex reglering. Många remissinstanser har också framfört att författningsändringarna är svårtillgängliga och kan leda till tillämpningssvårigheter och påverka rättssäkerheten. Bland dessa ingår Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Göteborg, Migrationsverket och Sveriges advokatsamfund. Det är alltså fråga om instanser som är väl förtrodda med regelverket.

Lagrådet framförde i sitt yttrande med anledning av den tillfälliga lagen (se prop. 2015/16:174 s. 156) att den valda tekniken – att en tillfällig lag ska gälla i stället för en gällande lag under en begränsad tid – gör regelverket mycket svårtillgängligt. Denna uppfattning gäller i än högre grad när regelverket nu kompliceras ytterligare. De olika situationer som ska regleras och de ytterligare tidsgränser som kommer till gör regelverket ännu mer svårtillgängligt.

Till detta kommer att en ordning med flera på varandra följande tidsbegränsade tillstånd kommer att generera ett stort antal ärenden. Detta medför en uppenbar risk för att det kommer att bli fråga om långa handläggningstider, ibland kanske längre än den tidsperiod som ett nytt tillstånd avses gälla. Det kommer också att ligga flera kontrollfunktioner på Migrationsverket, t.ex. om studierna bedrivits aktivt, att den sökande inte är ett hot mot allmän ordning och säkerhet, m.m. Det kommer sannolikt att krävas kompletteringar i många ärenden, vilket också förlänger handläggningstiden. Det kan befaras att en kaotisk situation kommer att uppstå som innebär osäkerhet för en utsatt grupp.

Ambitionen är att en återgång ska ske till utlänningslagens regelsystem så fort som möjligt. Men det bör framhållas att de valda begränsningarna av giltighetstiden inte föränleds av förhållanden som kan förutses upphöra en viss dag. Tvärtom framstår giltighetstiden för den tillfälliga lagen som relativt godtyckligt vald. Det påpekas också i propositionen till den tillfälliga lagen att regeringen, när lagen varit i kraft i två år – den 19 juli 2018 – kommer att bedöma behovet av att lagen gäller även under det sista året av giltighetstiden. Det är då något märkligt att det nu läggs fram lagförslag som ska börja gälla den 20 juli 2019. Det väcker frågan om det inte vore enklare att låta regelverket gälla tills vidare men med den uttalade ambitionen att det ska förändras så snart flyktingsituationen har återgått till en mer hanterlig nivå eller ett nytt system för flyktningmottagande beslutats inom Europeiska unionen.

Enligt 8 kap. 22 § 4 regeringsformen ska Lagrådets granskning avse om förslaget är utformat så att lagen kan antas tillgodose de syften som har angetts.

Ett övergripande syfte med förslagen i lagrådsremissen är att främja integrationen av unga nyanlända. De ska uppmuntras till och få möjlighet att genomgå utbildning på gymnasial nivå för att därefter kunna försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet och därigenom kunna få ett permanent uppehållstillstånd.

Huruvida förslagen är utformade så att lagen kan antas tillgodose detta syfte är för Lagrådet mycket svårt att bedöma mot bakgrund av att det i lagrådsremissen inte har gjorts någon analys av i vilken omfattning samt med avseende på vilka grupper som reglerna kan väntas få betydelse. Det framgår t.ex. inte hur många som kan förväntas beviljas de nu föreslagna uppehållstillstånden, hur många som kan förväntas studera på ett nationellt program respektive på introduktionsprogram eller hur många som kan antas helt, eller näst intill helt, sakna tidigare skolgång och således ställas inför särskilda utmaningar när det gäller att klara gymnasiala studier.

I den situation där frågan nu befinner sig – med en gällande tillfällig lag – är dock Lagrådet medvetet om att det förhållandet att riksdagen beslutat lagen med den förutsättningen att regeringen skulle återkomma med förslag till reglering av vad som ska gälla för ungdomar som studerar på gymnasial nivå och som sköter sina studier, innebär att det är angeläget att ett sådant förslag nu läggs fram. Lagrådet anser sig därför inte böra avstyrka lagförslagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Ett övergripande syfte med förslagen i lagrådsremissen är, som nämnts, att främja integrationen av unga nyanlända. De ska uppmuntras till och få möjlighet att genomgå utbildning på gymnasial nivå för att därefter

kunna försörja sig genom arbete eller näringsverksamhet och därigenom kunna få ett permanent uppehållstillstånd.

Ett permanent uppehållstillstånd får dock enligt 17 a § vägras om utlännningen

1. utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet, eller
2. har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

Vad gäller kravet under punkten 2 anförs i lagrådsremissen följande.

”Vid prövning av om uppehållstillstånd ska beviljas enligt utlänningslagen görs också en vandelsprövning i vissa fall, se 5 kap. 17 § utlänningslagen. En sådan prövning bör kunna göras även vid prövning av om permanent uppehållstillstånd ska beviljas enligt den tillfälliga lagen. Det bör alltså finnas en möjlighet att vägra permanent uppehållstillstånd om den sökande gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.”

Vad gäller de olika förslagen om längre uppehållstillstånd för studier, uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, m.fl. förslag i 16 a–16 h §§, förutsätter alla dessa tillstånd i likhet med kravet i 17 a § 1 att utlännningen inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Någon möjlighet att förvägra en utlännning sådana tillstånd på grund av att han eller hon gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet motsvarande 17 a § 2 föreligger inte.

Vissa remissinstanser har påtalat denna olikhet mellan 16 a–16 h §§ och 17 a §. Förvaltningsrätten i Göteborg noterar att förslaget saknar överväganden i fråga om möjligheten att vägra uppehållstillstånd om utlännningen gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i föreningen med annan misskötsamhet. Enligt Kammarrätten i Stockholm, som erinrar om att hot mot allmän ordning och säkerhet inte omfattar alla former av brottslighet, borde man överväga att införa en motsvarighet till 5 kap. 17 § första stycket utlänningslagen.

I lagrådsremissen behandlas inte dessa remisspunkter. Det motiveras inte varför det i 16 a–16 h §§ har tagits in som en förutsättning för tillstånd att utlännningen inte utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet eller varför sådana tillstånd inte får vägras i de fall utlännningen har gjort sig skyldig till brottslighet eller brottslighet i förening med annan misskötsamhet.

Det måste även ifrågasättas om det förhållandet att kraven i nu aktuellt avseende är olika och mindre långtgående i 16 a–16 h §§ främjar syftet att integrera unga nyanlända. Det kan vidare mot bakgrund av detta syfte ifrågasättas varför någon som sannolikt inte kommer att klara vandelsprövningen för permanent uppehållstillstånd ska uppmuntras till gymnasiestudier.

Förslaget till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna är inte omfattande. Mot denna bakgrund och för att underlätta överblicken över när lagen i olika delar upphör att gälla, förordar Lagrådet att innehållet i förslagen till lagar om ändring i lagen (2017:000) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå tas in i dessa bestämmelser.

Förslagen till lagar om ändring i lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Se vad Lagrådet anfört om förslaget till lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 mars 2017

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Wallström, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Andersson, A Johansson, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström

Föredragande: statsrådet Morgan Johansson

Regeringen beslutar proposition 2016/17:133 Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå